

Vätterstranden i Jönköpings oslipade diamanter

Medborgardialog 2021

2021-10-11

Living Cities på uppdrag av Jönköpings kommun

JENNIE BJÖRSTAD

TOBIAS LIND

VANESSA DUARTE

ORSI PETER-ACS

www.livingcities.se

Hej!

Det här är en sammanfattning av en fantastiskt engagerande dialog med Jönköpings invånare om Vätterstrandens framtid.

Sommaren 2021 var inte bara som vanligt den mest populära tiden att besöka den över tre kilometer långa Vätterstranden. Kommunen tog samtidigt tillfället i akt att undersöka strandens utvecklingspotential genom en medborgardialog med invånarna.

Dialogen genomfördes digitalt via en enkät, på plats och i riktade dialoger med specifika målgrupper. Den omfattade sex platser längs Vätterstranden: sandstranden väster om Tändsticksområdet, sjösidan vid järnvägsstationen, Piren, raksträckan mellan Piren och Undergången, badstranden på Liljeholmen och aktivitetsytan nedanför Rosenlund. I fokus var upplevelserna av stranden, vad som uppskattas mest och framför allt – vad är viktigast att förbättra? Agenda 2030 och jämställdhetsperspektiv genomsyrar dialogen. Så vad tyckte dialogdeltagarna om de sex platserna?

Sandstranden väster om Tändsticksområdet är den lugna badstranden som besöks av många barnfamiljer och personer som bor nära. Mycket av det som efterfrågas rör ett mindre lyft, och driftsfrågor som att slyröja och rensa stranden. Järnvägen bildar en barriär och skapar en känsla av instängdhet och otillgänglighet och en grön och ljuddämpande avskärmning föreslås.

Sjösidan vid järnvägsstationen är idag mest en transportsträcka. Utsikten mot Vättern gör att många tror på att platsen kan locka besökare. Den beskrivs av många som att den har stor potential att skapa folkliv, men är idag kantad av en rad otrygghetsskapande utmaningar.

Piren är nästan uteslutande ett besöksmål på sommaren. En variation av restauranger och breddat utbud, gästhamn, umgängesytor och stärkt utsikt mot Vättern ger platsen potential att bli en året runt-destination för en större variation av besökare.

Raksträckan Piren-Undergången har flest året om-besökare av alla platser. Här finns stor potential och smarta idéer för att skapa mer folkliv i form av allt från trädäck, utegym till pop-up konst. Viktigast av allt är en bättre koppling till stan – vilket inte bara ökar tillgängligheten utan dessutom tryggheten.

Stranden på Liljeholmen är den plats som mest folk i dialogen snackar och tänker till om. Den är därför viktig att prioritera för både mindre och större satsningar. Över lag uttrycks positiva upplevelser, men nedskräpning, brist på toaletter och otrygg gång- och cykelväg solkar. Folk drömmer om bryggor, en tillgängligare strand, barnaktiviteter och försäljning av läsk och glass.

Aktivitetsytan nedanför Rosenlund är uppskattad och engagerar fler yngre än de andra platserna. Det är en befolkad plats med olika aktivitetsytor och badstranden alldeles intill, men för en del uppfattas platsen som otrygg med gång som vistas på platsen. Sittplatser, toaletter, dricksvatten, kafé och ett varierat aktivitetsutbud skulle lyfta platsen ytterligare.

Med nästan 4000 genomförda dialogtillfällen finns nu ett ovärderligt underlag med briljanta idéer, tankeväckande beskrivningar, personliga berättelser och en vilja och förväntan från deltagarna att en utveckling av stranden sker. Inte sällan beskrivs platserna längs stranden som pärlor som behöver tas bättre omhand – ja någon använder uttrycket oslipad diamant.

Trevlig läsning!

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Syfte med dialogen	5
2	Bakgrund	6
2.1	Vätterstranden och fokusplatser i dialogen.....	6
2.2	Ramar för dialogen.....	6
3	Metod.....	8
3.1	Allmän dialog – digitala enkäter	8
3.2	Platsdialog	10
3.3	Riktade dialoger	11
3.4	Deltagande i dialogerna	13
4	Resultat	15
4.1	Sandstranden väster om Tändsticksområdet	15
4.1.1	Främsta upplevelserna vid vistelse sandstranden väster om Tändsticksområdet	15
4.1.2	Gillas mest.....	17
4.1.3	Viktigast att förbättra.....	18
4.1.4	Sammanfattning.....	22
4.2	Sjösidan vid järnvägsstationen.....	24
4.2.1	Främsta upplevelserna vid vistelse på sjösidan vid järnvägsstationen.....	24
4.2.2	Gillas mest med platsen	26
4.2.3	Viktigast att förbättra.....	28
4.2.4	Sammanfattning.....	32
4.3	Piren	33
4.3.1	Främsta upplevelserna vid vistelse på Piren.....	33
4.3.2	Gillas mest med platsen	35
4.3.3	Viktigast att förbättra.....	35
4.3.4	Sammanfattning.....	41
4.4	Raksträckan mellan Piren och undergången	42
4.4.1	Främsta upplevelserna vid vistelse på raksträckan mellan Piren och Undergången....	43
4.4.2	Gillas mest.....	44
4.4.3	Viktigast att förbättra.....	45
4.4.4	Sammanfattning.....	50
4.5	Badstranden på Liljeholmen	51
4.5.1	Främsta upplevelserna vid vistelse på badstranden på Liljeholmen	51

4.5.2	Gillas mest.....	53
4.5.3	Viktigast att förbättra.....	55
4.5.4	Sammanfattning.....	60
4.6	Aktivitetsytan nedanför Rosenlund	62
4.6.1	Främsta upplevelserna vid vistelse på aktivitetsytan nedanför Rosenlund	62
4.6.2	Gillas mest.....	64
4.6.3	Viktigast att förbättra.....	66
4.6.4	Sammanfattning.....	70
5	Diskussion och sammanställning	71
5.1	Sammanfattning av upplevelserna på alla platser.....	71
5.2	Sammanfattning av förbättringsområden på alla platser.....	73
5.3	Jämställdhet och Agenda 2030 i relation till dialogens resultat.....	74
5.4	Framåtblick	75
6	Guide till fördjupning och källor	77
7	Avslutning	77

1 Inledning

Vätterstranden är över tre kilometer lång och sträcker sig längs Jönköpings stadskärna. Stranden besöks och används av hundägare, förskolor, turister, soldyrkare, basketspelare, cykelpendlare, studenter, skräpsamlare, naturälskare, kompisgäng, motionärer, graffitimålare, föräldralediga, unga, åsrika, glada, irriterade och många, många fler.

Det är en stor tillgång för staden att ha en strand så centralt – och stranden väcker verkligen folks engagemang. **Nästan 4000 dialogtillfällen har genomförts, digitalt via enkät och på olika platser.**

Genomförandet av medborgardialogen grundar sig i en allmän uppfattning att det finns stor potential att utveckla stranden, och att många invånare har synpunkter och idéer till förbättring. Det uttrycks bland respondenterna en tydlig förväntan om att någonting sker med utvecklingen utifrån dialogen.

I den här rapporten presenteras en sammanställning och insikter från medborgardialogen, inklusive uppdragsbeskrivning, metod och genomförande.

Inledningsvis beskrivs uppdraget, syfte och metod. Därefter följer resultatet av dialogen för de sex platserna. Avslutningsvis finns en sammanställning och diskussion om resultatet som blickar framåt.

Medborgardialogen har genomförts av Living Cities, på uppdrag av och i nära samarbete med Stadsbyggnadskontoret i Jönköpings kommun.

1.1 Syfte med dialogen

Utredningen "Vätterstranden i Jönköping" syftar till att utreda möjligheter och förutsättningar för att skapa en attraktiv strandpromenad längs Vätterstranden i Jönköping.

Dialogen om Vätterstranden ska ge förståelse för hur invånarna tycker att Vätterstranden bör utvecklas.

Bild på stolen som placerades vid fokusplatser för dialogen längs Vätterstranden, tillsammans med skyltning med information om dialog och länk till enkäten.

2 Bakgrund

Utvecklingsarbetet med Vätterstranden är planerat i flera steg. Det första är en genomförd omfattande workshopserie med kommunens förvaltningar. Steg två är att höra vad invånarna tycker utifrån förarbetet som genomförts. I det tredje steget ska förslag tas fram och gestaltas för att politiken därefter ska besluta om genomförande.

1. Workshopserie i kommunen som sätter ramarna för utvecklingen.
2. **Dialog med allmänheten. Sammanställning av resultat (denna rapport).**
3. Design och gestaltungs-förslag tas fram.
4. Beslut om genomförande.

Utvecklandet av Vätterstranden är en del i ett större och pågående visionsarbete runt hela Vättern.

2.1 Vätterstranden och fokusplatser i dialogen

Dialogen omfattar Vätterstranden från stranden väster om Tändsticksområdet i väst, till aktivitetstytorna nedanför Rosenlund längst i öst. Sex geografiska platser att fokusera på valdes ut av kommunen. Urvalet bestod av platser som pekats ut som särskilt relevanta och kritiska för strandens utveckling i den workshopserie som tidigare genomförts.

Fokusplatserna är

- Sandstranden väster om Tändsticksområdet
- Sjösidan vid järnvägsstationen
- Piren
- Raksträckan mellan Piren och Undergången
- Badstranden på Liljeholmen
- Aktivitetstytan nedanför Rosenlund.

En beskrivning av platserna finns under Resultat.

2.2 Ramar för dialogen

Ramar för vad som är möjligt och viktigt att fokusera på i dialogen sätts i uppdraget utifrån en tidigare genomförd workshopserie med kommunens tjänstepersoner (*210215, Vätterstranden i Jönköping. Utredning & workshopserie*).

Jämställdhet och Agenda 2030 genomsyrar dialogens genomförande, såväl som kommunala styrdokument som grönstrukturplan, översiktsplan, jämställdhetsplan och hållbarhetsprogram.

Jämställdhetsintegrering av medborgardialogen innebär att utformning och genomförande baseras på att kunskap om, och jämställdhet mellan könen präglar:

- Vem som genomför uppdraget (jämna könsfördelning)
- Vad dialogen handlar om, utifrån grundläggande förståelse för jämställdhetsfrågor- och utmaningar kopplade till städer
- Vem som gör sin röst hörd i dialogen, och
- Vilka lösningar som föreslås.

Vägledande för medborgardialogen är Agenda 2030 och särskilt mål 11; Hållbara städer och samhällen. I synnerhet delmål 11:3; Inkluderande och hållbar urbanisering samt 11:7: Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla – senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra,

Bakgrund

inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för *kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning*.

Dialogen har således innehållit aspekter kopplade till social hållbarhet med fokus på trygghet, tillgänglighet, barns bästa och jämlikhet i form av medvetenhet om funktionsnedsättning, ålder, könsöverskridande identitet med mera.

3 Metod

Medborgardialogen bestod i olika delar.

- Enkät för att få in många synpunkter, öppen för alla.
- Platsdialoger som erbjuder möjlighet att göra sin röst hörd utan digital enkät, och med möjlighet till fördjupning i olika målgrupper.
- Riktade dialoger för att komplettera enkätinsamlingen. Nå grupper som besvarat enkäten i lägre utsträckning än andra och för att arbeta för en jämställd och jämlik dialog.

3.1 Allmän dialog – digitala enkäter

Huvuddelen av dialogen var i form av sex digitala enkäter som var öppna för alla att besvara. En enkät per fokusområde längs stranden (se 2.1). I den här allmänna delen skulle alla ha möjlighet att yttra sig. Enkäterna designades utifrån följande premisser:

- Det ska vara snabba enkäter som folk orkar fylla i.
- Enkäterna ska framför allt vara framåtblickande och ha fokus på vad som kan förbättras längs Vätterstranden.

Enkätfrågor

Enkäten inleddes med frågor om respondentens bakgrund: kön, ålder, besöksfrekvens på stranden, funktionsvariation, bostadsort och födelseplats.

Därefter följde tre korta frågor med tillhörande svarsalternativ, som varierade per plats. Frågorna var:

- Vilken är din främsta upplevelse när du vistas på platsen x? Välj max två alternativ
- Vad gillar du mest med platsen x idag? Välj max tre alternativ
- Vad tycker du är viktigast att förbättra på platsen x?

Alternativen på respektive plats presenteras under Resultat.

Det fanns även möjlighet i enkäten att lämna ett avslutande frisvar om 240 tecken, med rubriken "Jag vill också säga att", vilket många valde att göra. I stort användes utrymmet till att utveckla det svarsalternativ som valts under frågan "Vad tycker du är viktigast att förbättra...", och det tillkom nya förbättringsförslag.

Enkäten var öppen perioden 2021-06-23 till 2021-08-31.

Spridning av enkäten

Enkäten spreds i följande kanaler:

- Kommunens hemsida jonkoping.se. En sida och artikel.
- Skyltning på de sex platserna
- Pressträff
- Organiska inlägg i sociala medier, Instagram och Facebook
- Betald annonsering i sociala medier, Instagram och Facebook.

Därtill gjordes ett par direktutskick till kommunens verksamheter utbildning, kultur och fritid och socialtjänsten i syfte att få stöd i att nå åldersgrupperna 5-19 år och 65+ år.

Metod

Dialogen fick viss uppmärksamhet i media, däribland av P4 Jönköping, SVT lokalt och JPNytt.

Bilder från dialogens fokusplatser längs stranden med information om enkäten.

3.2 Platsdialog

Som komplement till de digitala enkäterna genomfördes platsdialoger. De var ett sätt att möta folk på stranden och i centrum med ambition att nå en del som av olika anledningar inte besvarar enkäten. I platsdialogen fördjupades även kunskap om förbättringar för utvalda målgrupper. Målgrupperna valdes ut i linje med Agenda 2030, jämställdhetsfokus och med inspel från kommunens strategier i jämställdhet och jämlikhet.

Fyra platser av de sex som ingår i den digitala enkäten och som är målpunkter idag var fokus i platsdialogen: Västra stranden, Piren, Stranden på Liljeholmen, Aktivitetsparken nedanför Rosenlund.

Platsdialogen inleddes av Living Cities den 30 juni och genomfördes därefter vid fyra tillfällen av sommaranställda högskolestuderande under sommaren fram till 2021-08-05. Dialogen genomfördes både på stranden och i centrum.

Plats i fokus för dialog	För följande målgrupper efterfrågades förslag:	Antal förslag
Sandstranden väster om Tändsticksområdet	Barn 0-12 år, tjejer 13-20 år, kvinnor 65+, övriga	31
Piren	Barn och barnfamiljer, kvinnor, andra än restaurangbesökare, övriga	43
Badstranden på Liljeholmen	Barn 0-12 år, tjejer 13-20 år, kvinnor 65+ år, övriga	190
Aktivitetsparken nedanför Rosenlund	Barn 0-12 år, tjejer 13-20 år, de som inte sportar, övriga	61
Hela Vätterstranden	Inga specifika målgrupper	149

Bilder från platsdialog om Vätterstranden.

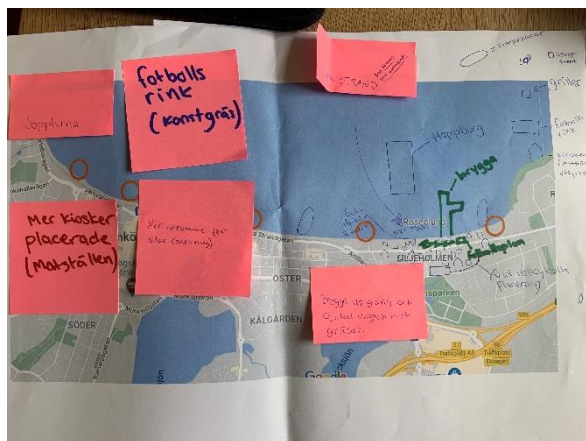
3.3 Riktade dialoger

I de riktade dialogerna var syftet att säkerställa att olika erfarenheter och perspektiv hörs, och att komplettera de digitala enkäterna. De riktade dialogerna användes för förståelse mer än kartläggning och för att få fördjupade insikter om olika målgrupper.

Urvalet baserades på:

- grupper som i låg utsträckning besvarade enkäten, samt
- målgrupper som är centrala för att främja jämställdhet och arbete med Agenda 2030.

För att inkludera särskilda röster var utgångspunkten flexibilitet och att möta personer där de befinner sig, utifrån deras förutsättningar och önskemål. Nedan följer en redovisning av genomförandet av riktade dialoger.

Bilder från riktad dialog med unga tjejer som bor utanför centrum.

Genomförda riktade dialoger

Målgrupp	Motivering	Metod	Platser som omfattades
Barn i förskola Och pedagoger	Barn i 4-5-årsåldern har inte besvarat enkäten. Barnperspektiv ska beaktas Agenda 2030	Gåtur, deltagande observation och ostrukturerad intervju 12 flickor och pojkar, 4-5 år deltog Två pedagoger (kvinnor)	Badstranden på Liljeholmen
Tjejer 14-15 år som bor i utsatt område	Åldersgruppen och personer som bor en bit från stranden har besvarat enkäten i låg utsträckning Unga tjejer upplever i högre utsträckning än killar otrygghet i offentliga miljöer Jämställdhet och Agenda 2030	Workshop med fokus på användning idag och förbättringsområden. 8 tjejer deltog.	Aktivitetsytan nedanför Rosenlund Badstranden på Liljeholmen Sjösidan vid järnvägsstationen
Kvinnor 65+	Åldersgruppen har besvarat enkäten i låg utsträckning Jämställdhet och Agenda 2030	Fotouppdrag – 2 kvinnor deltog.	Vätterstranden i sin helhet
Personer med fysisk funktionsnedsättning	Har besvarat enkäten i låg utsträckning Agenda 2030	Gemensamt platsbesök Intervju, telefon 2 personer, en kvinna och en man, deltog.	Badstranden på Liljeholmen
Hbtq-personer	Har besvarat enkäten i låg utsträckning Upplever större otrygghet än binära personer i offentlig miljö	Intervju, telefon 1 person deltog.	Badstranden på Liljeholmen, sjösidan vid järnvägsstationen

3.4 Deltagande i dialogerna

Dialogerna har engagerat många personer. Hela 3789 dialogtillfällen har genomförts enligt följande fördelning.

Enkät svar per plats

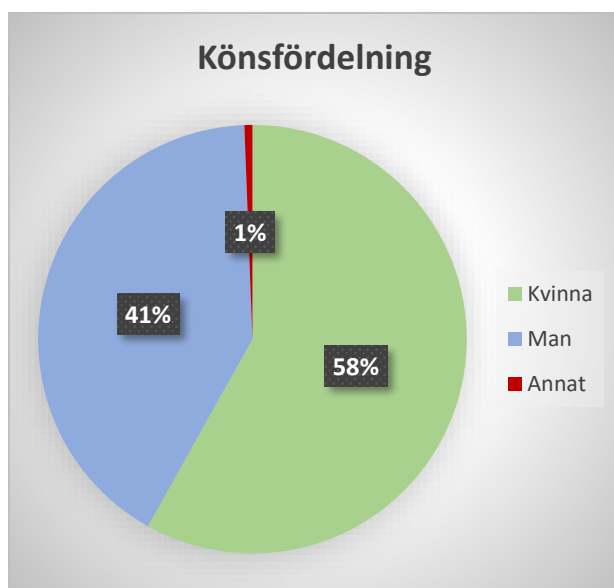
Figuren visar hur många enkät svar som inkommit för respektive plats. Kartbild: Google.

Sammanställning av deltagande i dialogerna

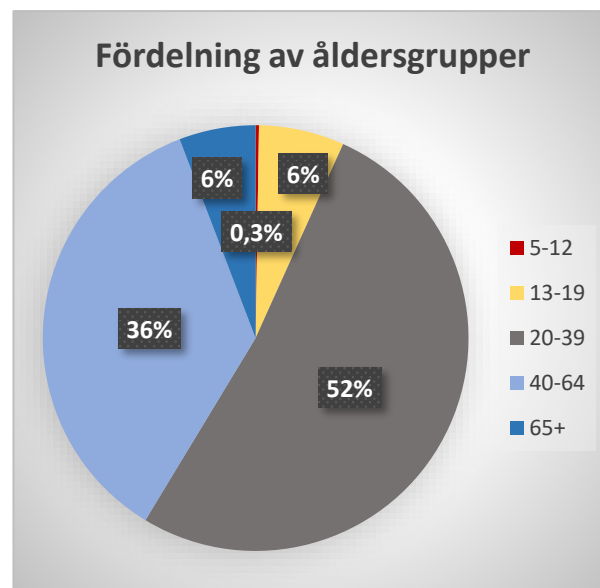
Dialoger	Deltagande
6 enkäter	3302 svarande ¹ , varav 1987 kvinnor, 1265 män, 19 annat/icke-binär, 31 ej svar
Platsdialoger	460 deltagare, varav 231 kvinnor och 229 män
Riktade dialoger	5 fokusgrupper med sammanlagt 27 deltagare, varav 19 flickor/kvinnor, 7 pojkar/män och 1 övrigt.
Summa	3789 dialogtillfällen

¹ Svarande i enkäten redovisar hur många enkäter som har fyllts i, men inte unika antal personer.

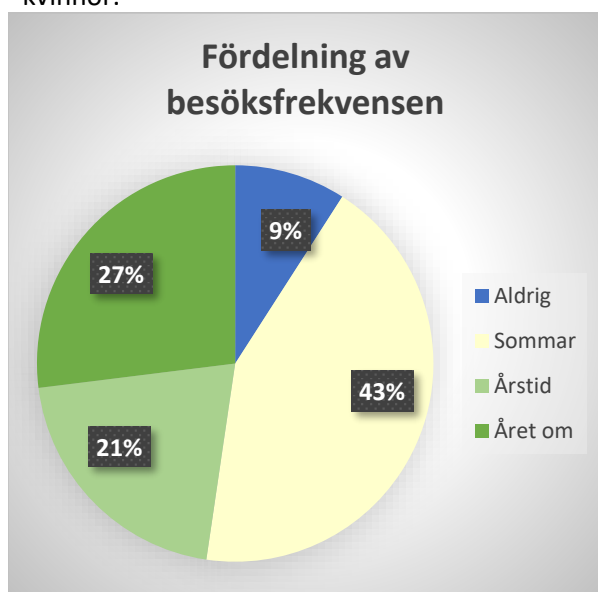
Enkätens svarsfrekvens

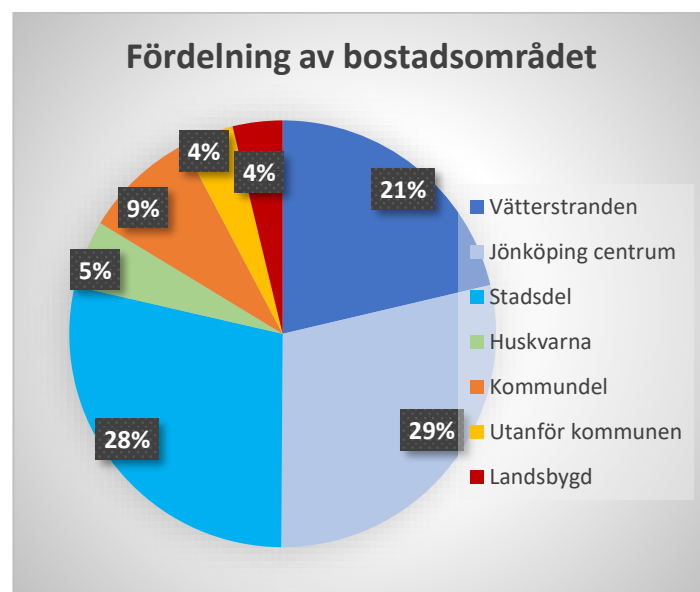
Knappt två tredjedelar av respondenterna är kvinnor.

De flesta som har svarat är mellan 20-64 år.

De flesta svarande vistas på stranden främst på sommaren. 43 % vistas på stranden främst sommartid. 9 % utgör en grupp som aldrig besöker stranden, men har tagit sig tid att besvara enkäten.

De flesta som har besvarat enkäten bor nära Vätterstranden.

89 % av respondenterna angav födelseort Sverige och 10 % Europa/utanför Europa.

Enkätens genomförande sommartid har sannolikt påverkat att svaren till stor del handlar om det som Vätterstranden erbjuder under den här perioden, i form av sol och bad, Pirens sommaröppna restauranger och att det är många som vistas på stranden. För att möta den koncentrerade fördelningen i ålder, bostadsort och besöksfrekvens så har djupare analyser gjorts av vissa bakgrundsfaktorer och riktade dialoger genomförts, något som beskrivs i Metod-kapitlet och resultat under resultatdelen. En mer utförlig redogörelse för dialogdeltagandet presenteras under respektive fokusområde.

4 Resultat

I resultatdelen presenteras ett sammanställt resultat av den data som samlats in i dialogerna, i ett avsnitt per geografiskt fokusområde.

Resultatet är en samlad bedömning av de viktigaste fynden från de olika dialogerna. Mest fokus är det på förbättringsområden uppdelat på teman.

Det finns möjligheter till fördjupning i allt insamlat material. Se kapitel 6. Guide till källor.

4.1 Sandstranden väster om Tändsticksområdet

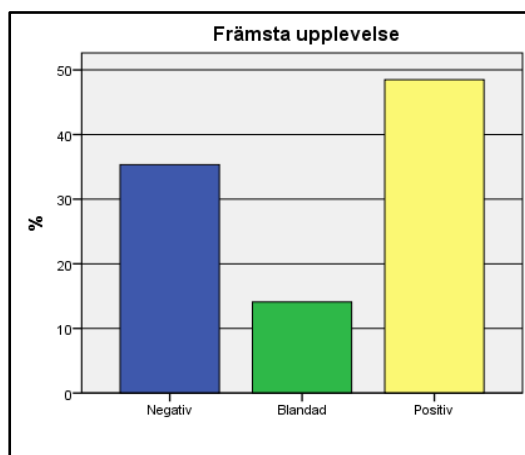
Sandstranden i väster används av för bad och rekreation, och består av sandstrand och en liten udde ut med grillplats och bänkar.

Många synpunkter om platsen har inkommit, trots att det är en liten yta.

Dialog	Deltagande
Enkät	433 svar, varav 265 kvinnor (61 %), 162 män (37 %), annat (1%)
Platsdialog	31 förslag för målgrupperna barn 0-12 år, tjejer 13-20 år, kvinnor 65+ år och övriga.

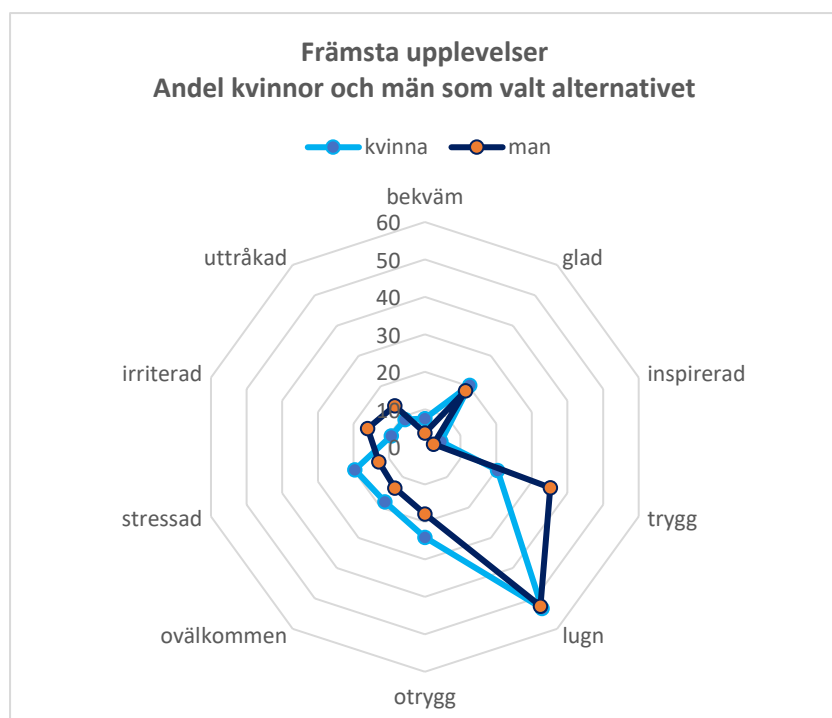
4.1.1 Främsta upplevelserna vid vistelse sandstranden väster om Tändsticksområdet

Här presenteras vilka främsta upplevelser som angivits i enkäten vid vistelse på platsen.

Figuren visar att respondenterna har både negativa och positiva upplevelser av platsen. Knappt hälften av respondenterna anger endast positiva upplevelser.

Främsta upplevelserna för kvinnor och män

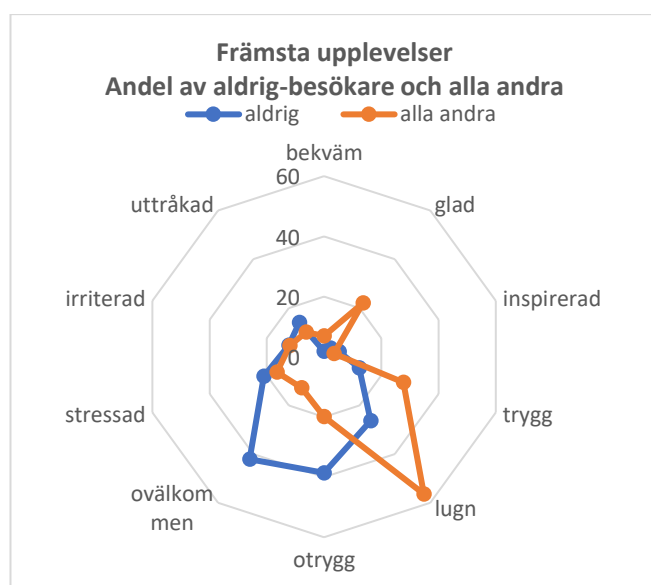
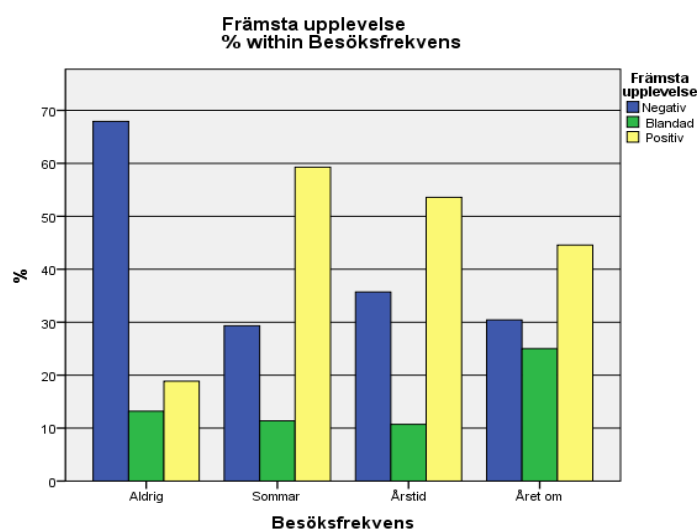

Figuren visar de främsta upplevelserna vid vistelse på platsen för kvinnor och män. Två alternativ var möjliga att välja.

Främsta upplevelserna är positiva och beskriver att stranden är en lugn och trygg plats. Negativa upplevelser kopplade till platsen är att respondenter känner sig stressad och ovälkommen.

Upplevelsen på platsen är framför allt lugn, trygg och glad, men det finns könsskillnader. Män upplever mer trygghet än kvinnor. En stor andel upplever även otrygghet. 18 % av männen och 24 % av kvinnorna har angivit den upplevelsen.

Främsta upplevelserna av platsen hos de som aldrig besöker den

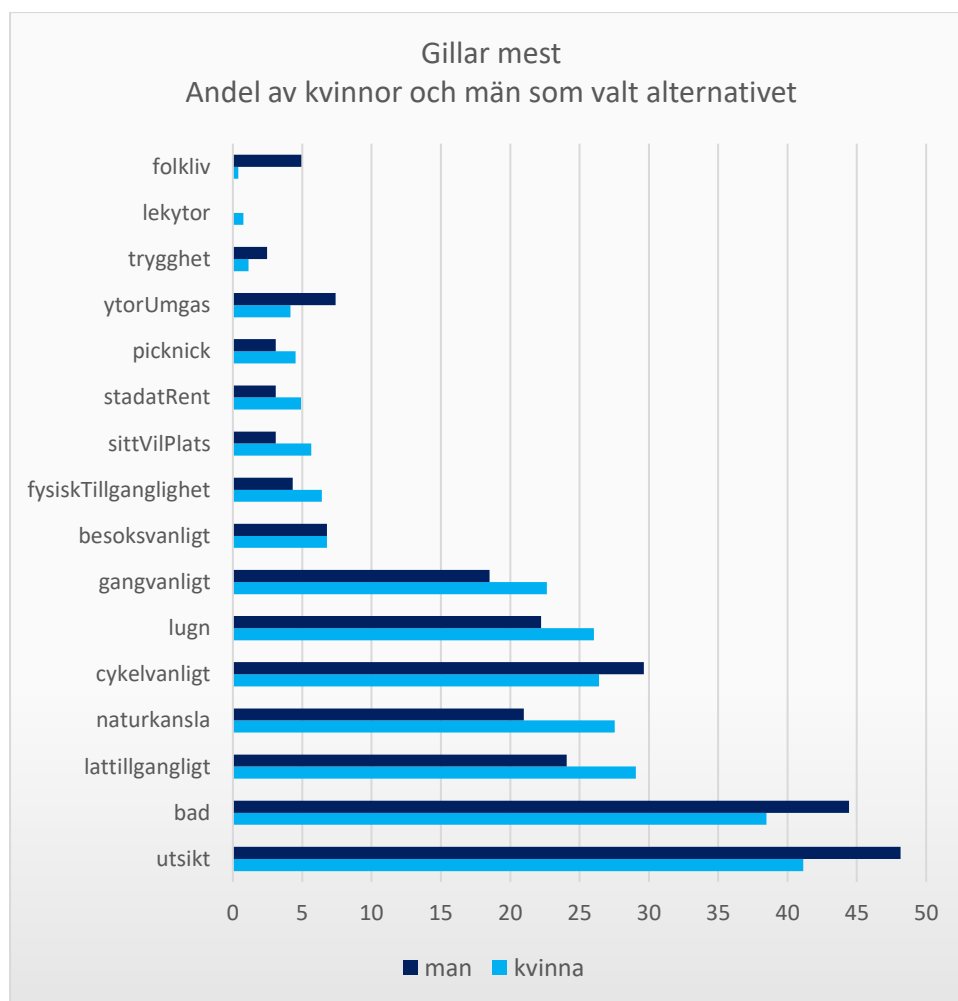
Figurerna visar att de som aldrig besöker stranden har angivit mer negativa upplevelser än de som besöker stranden mer frekvent. Två upplevelser kunde anges.

Det finns ett samband mellan att bo längre bort från stranden och aldrig besöka den. Gruppen anger negativa upplevelser i högre utsträckning än respondenter som bor närmre och besöker stranden mer frekvent – och ovälkommen är den främsta upplevelsen.

I avsnittet Viktigast att förbättra – introduktion finns information av vad som efterfrågas av aldrig-besökarna.

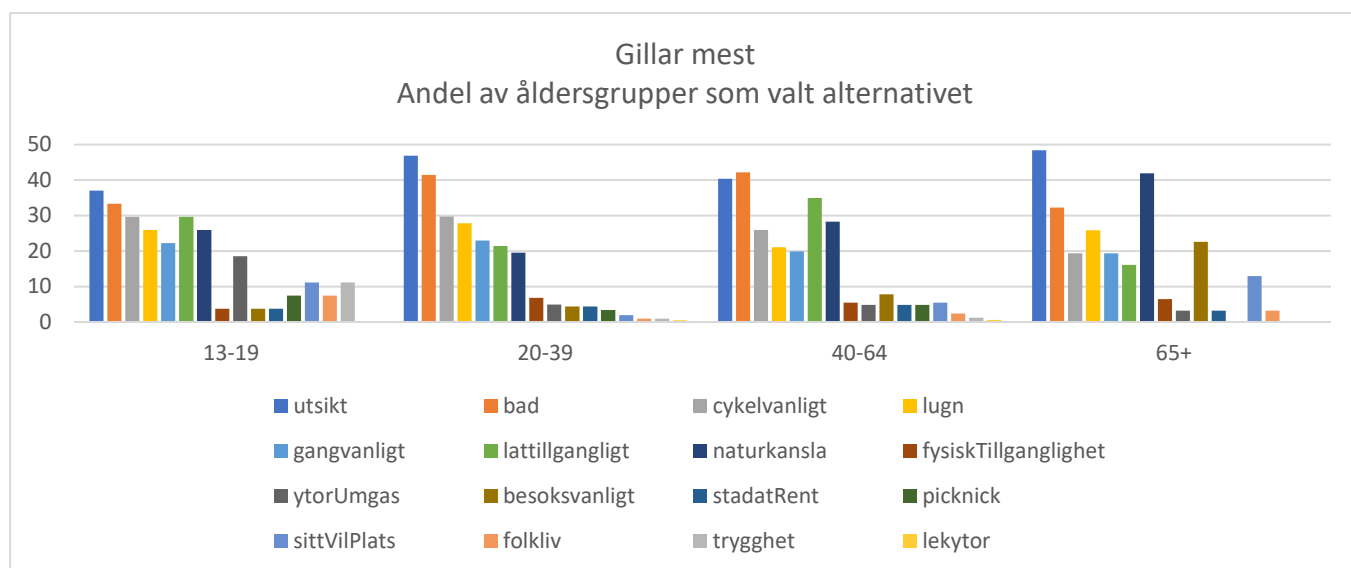
4.1.2 Gillas mest

Här presenteras vad som gillas mest med platsen.

Figuren visar att de gröna värdena utsikt och naturkänsla uppskattas allra mest. Platsen är därtill omtyckt främst för badet och infrastruktur (gång- och cykelvänlighet).

Gillar mest utifrån ålder

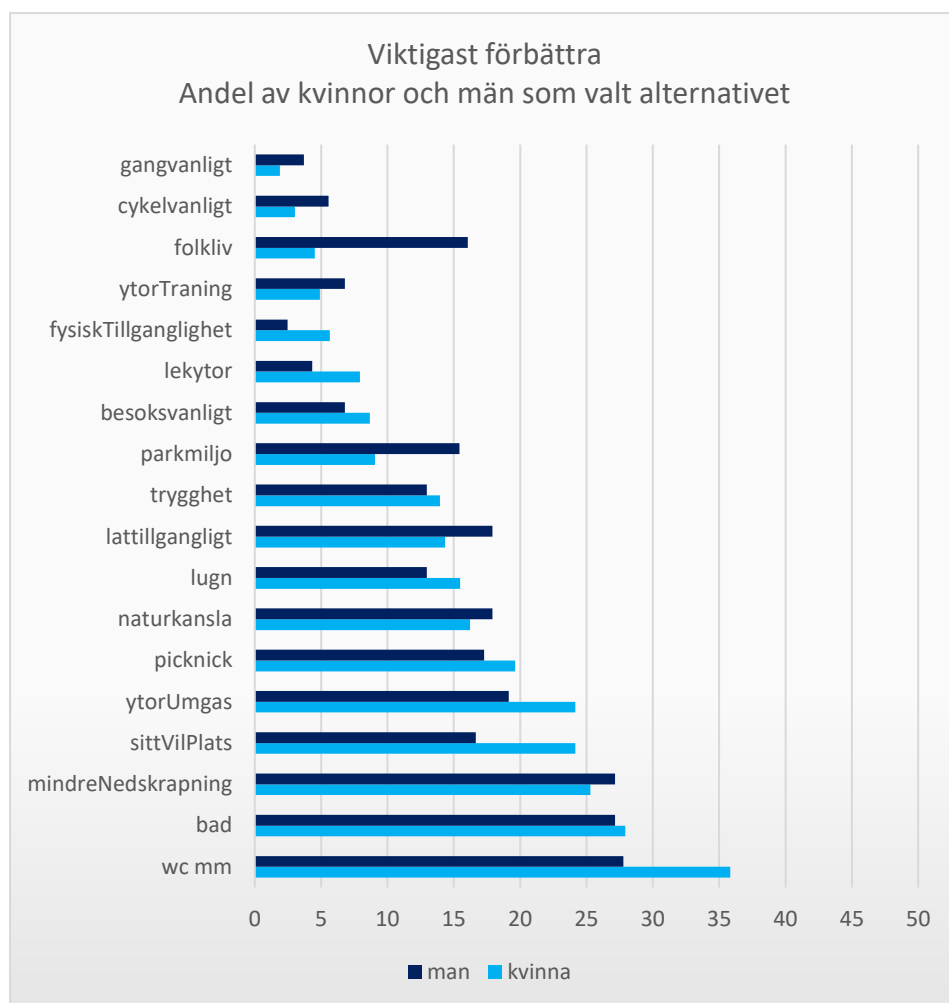

Figuren visar vad som uppskattas mest i olika åldersgrupper. Tre alternativ var möjligt att välja. Personer över 65 år anger att de uppskattar naturkänslan i något högre utsträckning än övriga åldersgrupper.

4.1.3 Viktigast att förbättra

I det här avsnittet presenteras en kort introduktion av vad som i enkäten framkommit som viktigast att förbättra utifrån kön och för de som aldrig besöker stranden. Därefter följer en presentation utifrån teman.

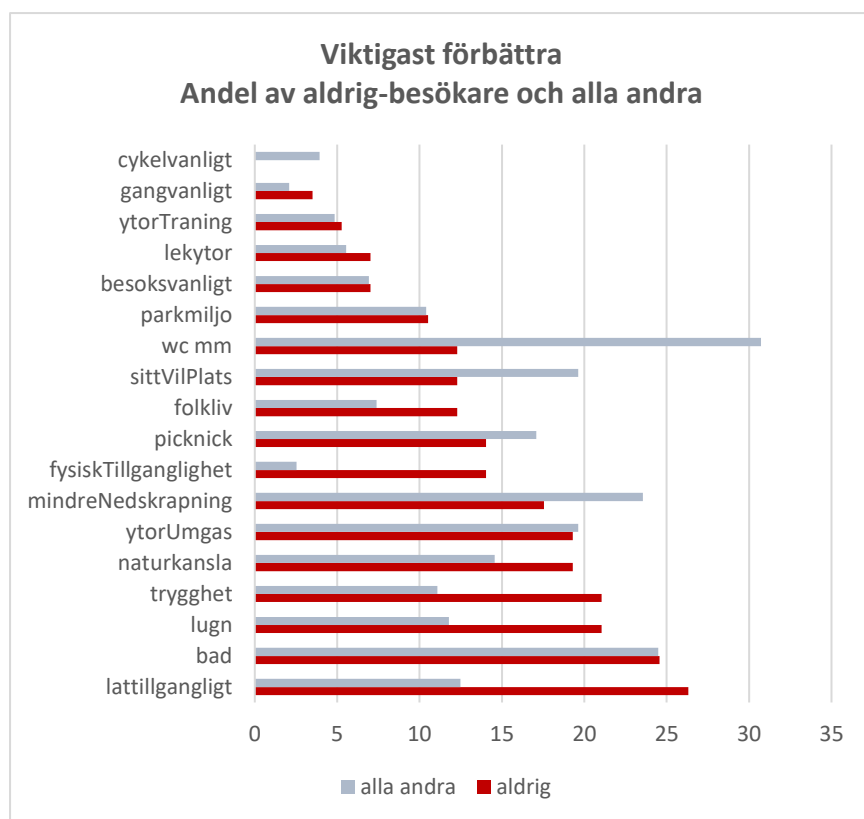
Viktigast att förbättra för kvinnor och män

Figuren visar vad som är viktigast att förbättra för kvinnor och män. Det var möjligt att välja max tre alternativ.

Toaletter och andra faciliteter, förbättring av badet och mindre nedskräpning är det som främst efterfrågas av respondenterna i enkäten. Förbättring av ytor för socialt umgänge, sitt-och vilplatser, picknickytor och folkliv efterfrågas också. Kvinnor önskar förbättring av wc och faciliteter samt umgängesytor och sittplatser i något högre utsträckning än män.

Viktigast att förbättra för de som aldrig besöker stranden

Figuren visar vad de som aldrig besöker stranden (57 p eller 13 % av respondenterna) har angivit för förbättringsönskemål. Det är skillnad mellan den här gruppen och strandens besökare. Viktigast för aldrig-besökaren är att platsen blir mer tillgänglig, renare, tryggare, att badet förbättras och att naturkänsla och lugn stärks.

Förbättringsförslag utifrån teman

Sammanställningen har gjorts utifrån enkätsvar inklusive frisvar i enkäten och platsdialoger. Många synpunkter och idéer om förbättring av sjösidan vid järnvägsstationen har inkommit i dialogerna, vilka presenteras i följande centrala teman:

- Mer barnvänlig strand och udde
- En bredare och sliröjd strand
- Trygghet
- Sitt- och vilplatser
- Järnvägen.

Barnvänligare strand och udde

Många inkomna synpunkter relaterar till barn. I kommentarerna i enkäten lyfter många fram denna strand som en lugn plats, som med mindre åtgärder skulle kunna göras än bättre för småbarnsfamiljer. Förslagen rör att toalett önskas, att udden fixas till och önskemål om brygga.

"Eftersom offentlig WC inte finns inom rimligt avstånd undviker man vätterstranden när barn är med." Kvinna, 20-39 år

"Barnfamiljer kommer hit pga det är lite mindre. Ev skulle det behövas toalett. Gärna ordna till lilla udden med trevligare grill-och umgängesytor." Kvinna, 20-30 år

"Udden känns ej så barnvänlig pga gammalt skrot och glas i gräset. Lysa upp udden kvällstid?" Kvinna, 20-39 år

"Vid udden finns det ett metallföremål som sticker ut, och det oroar mig när barnen kommer att simma ut dit." Kvinna, 20-39 år

"Anlägg en ordentlig brygga från udden hade gjort mycket för de som vill bada, men även för barnen att hoppa och leka ifrån" Man, 20-39 år

Bredare och slyröjd strand

Såväl i platsdialogen som i enkäten framkommer det önskemål om en mer efterhållen strand i form av att grönskan kan hållas efter bättre, bland annat för att öka strandytan.

"Viktigt att rensa sly och klippa gräset omkring stranden. Idag upplevs det som detta inte prioriteras på ett tillräckligt sätt " Man, 20-39 år

"Det går att röja ytterligare så att själva stranden blir lite större." Kvinna, 40-64 år

"Gör stranden bredare och ljusare genom att rensa bort gräs och buskar." Kvinna, 40-64 år

"Gärna göra sandstranden större så fler får plats att ligga och sola i sanden" Kvinna, 20-39 år

"Buskaget mellan cykel och gångvägen och stranden är ganska överväxt och hade skapat mer plats på stranden om det trimmades in lite" Kvinna, 20-39 år

Trygghet

Både kvinnor och män upplever otrygghet på platsen. Flera nämner otrygghetskänslan att vara instängd gentemot stängslet och järnvägen. Otryggheten kopplas även till den snabba trafiken och trängseln på gång- och cykelbanan.

"Min familj trivs bäst på denna stranden, men vägen dit känns otrygg." Kvinna, 20-39 år

"Stängslet mot järnvägen gör att man känner sig instängd och det är otryggt" Kvinna, 20-39 år

"Vore trevligt med ett skydd mot järnvägen och biltrafiken typ ett plank som är grönt/växtbeklätt" Kvinna, 40-64 år

"tänker på den tunneln som man cyklar eller går under. Är alltid lite rädd att möta nån precis i svängen" Kvinna, 20-39 år

"Min främsta åsikt är att cykelbana och gångbana måste separeras." Man, 40-64 år

Umgängesyta, sitt- och vilplatser

Så väl yngre som äldre svarar att de önskar fler och bättre platser att sitta, vila och umgås på. Bryggor är också efterfrågade.

"Bättre utsikt från sofforna. Nu är det buskar och träd i vägen för Vätterutsikten."

Kvinna, 65+ år

"Södervända sittplatser vore trevligt - i synnerhet på vintern kan man vilja vända

Vättern ryggen till när man sitter ner och intar medhavd fika" Kvinna, 65+ år

"Udden skulle kunna bli en unik park med olika "rum" och sittbrygga runt hela

strandlinjen" Kvinna, 40-64 år

"Det borde finnas en rejäl brygga att hänga på" Kvinna, 40-64 år

"Lägg en spång till soffan ute på den lilla ön så man slipper vricka fötterna." Man,

65+ år

"En fin och iordninggjord grillplats hade varit toppen!" Kvinna, 20-39 år

Avskärma järnvägen

Den stora utmaningen här tycks vara järnvägen som dels bildar en barriär och skapar känsla av instängdhet och otillgänglighet, men det är även tydligt i enkätsvaren att järnvägen har stor negativ inverkan på hur stranden upplevs. Många önskar att järnvägen och tågtrafiken avskärmade både visuellt och ljudmässigt från stranden.

"Tycker att järnvägen förstör hela stranden. Hade varit mycket trevligare att

besöka om den inte var där. Tycker det ger en ful omgivning och inte alls så

naturskön och fin som den hade kunnat vara." Kvinna, 20-39 år

"Flytta järnvägen och ta bort den från stranden. Den skapar oljud och tar bort

strandkänslan." Man, 20-39 år

"Mindre buller, mer grönt staket och träd för att täcka den fula utsikten mot

tåget" Man, 40-64 år

"Tågen stör väldigt mycket. Plantera större träd eller sätt upp nåt Plank eller

nåt." Kvinna, 20-39 år

"Vore också bra om man kunde skärma av mot järnvägen. Det skulle skapa en

mer rofylld känsla." Man, 40-64 år

4.1.4 Sammanfattning

Det här är den lugna och mer intima badstranden som besöks av många barnfamiljer och personer som bor nära. Mycket av det som efterfrågas rör ett mindre lyft, och driftsfrågor. Följande är viktigast att förbättra:

- En brygga, slyröjning och städning av udden och stranden.
- Nedskräpningen ses som en utmaning.
- Det efterfrågas förbättring av gång- och cykelbanan.

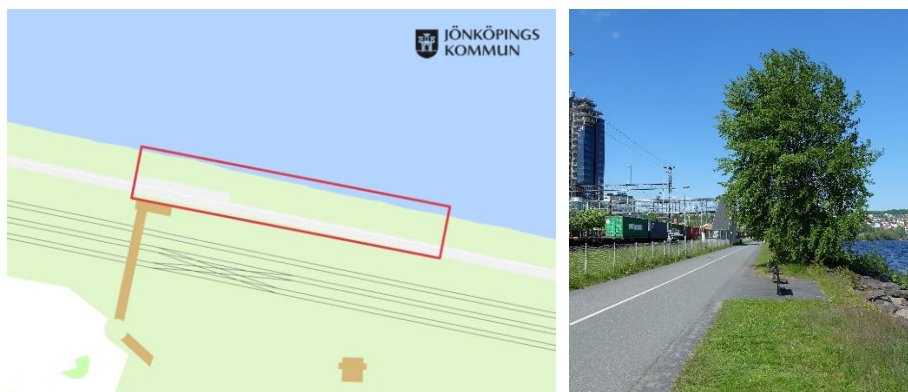
Sandstranden väster om Tändsticksområdet

- Att tänka på barnfamiljer är viktigt. Det efterfrågas kiosk och toalett, men inget uttalat restaurangliv.

Utmärkande för dem som aldrig besöker stranden är efterfrågan att den blir mer tillgänglig, trygg och lugn.

Den stora utmaningen här är järnvägen som dels bildar en barriär och ger en känsla av instängdhet och otillgänglighet.

4.2 Sjösidan vid järnvägsstationen

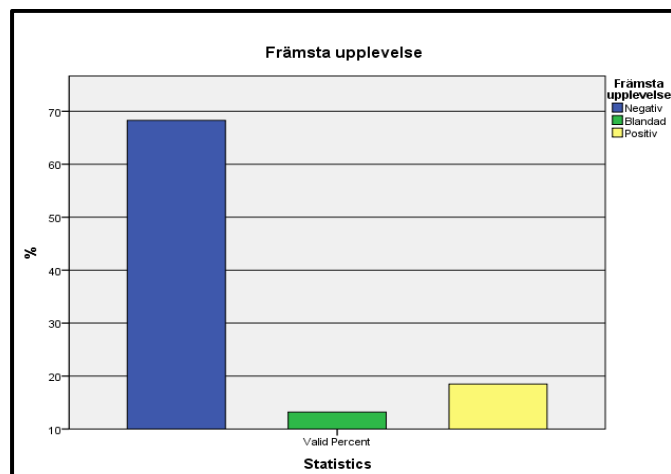
Sjösidan vid järnvägsstationen är utvald att ingå i dialogen då kommunen vill undersöka om den kan bli en plats att stanna till vid, för väntande resenärer såväl som personer som rör sig längs Vätterstranden nedanför resecentrum. Idag finns det ett par bänkar på platsen. Näbarheten från resecentrum och stan sker via en inglasad tunnel över spåren, som har en fin utsikt över Vättern.

Den här platsen har minst antal svarande i dialogen, högst andel som aldrig besöker platsen, högst andel som är födda utanför Sverige, och mest negativa upplevelser jämfört med övriga platser i dialogen.

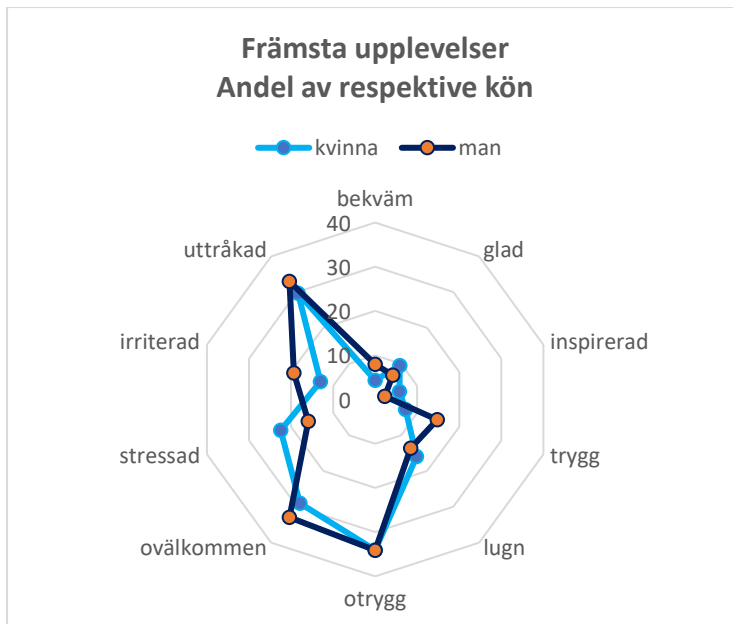
Dialog	Deltagande
Enkät	229 svar, varav 138 kvinnor (60%), 88 män (38%) och 2 övrigt (1%)
Riktade dialoger	Perspektiv från unga tjejer, hbtq-person

4.2.1 Främsta upplevelserna vid vistelse på sjösidan vid järnvägsstationen

Här presenteras vilka främsta upplevelser som angivits i enkäten vid vistelse på platsen.

Den här platsen ger mest negativa upplevelser jämfört med alla sex platser som ingår i dialogen.

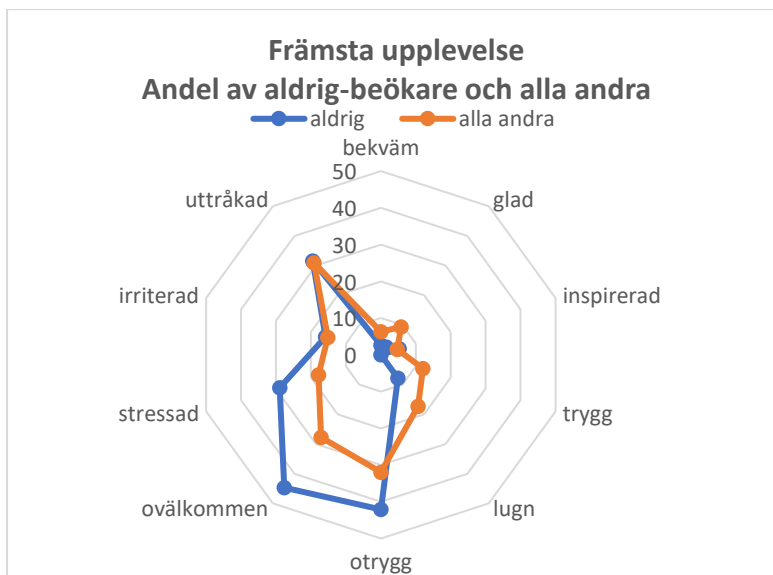

Figuren visar hur stor andel av kvinnor och män som angivit alternativet. Max två val var möjliga att ange.

Såväl kvinnor som män anger upplevelsen otrygg och uttråkad, samt ovälkommen och stressad. Män anger ovälkommen och trygg i något högre utsträckning än kvinnor.

Det är inga skillnader i upplevelsen utifrån bostadsort och födelseplats, men de som besöker platsen året om (62 p) är något mer positiva än övriga besöksfrekvenser. Respondenter över 65 år (10 p) är också något mer positiva till platsen. De som aldrig besöker platsen anger mest negativa upplevelser.

Främsta upplevelsen av platsen för de som aldrig besöker den

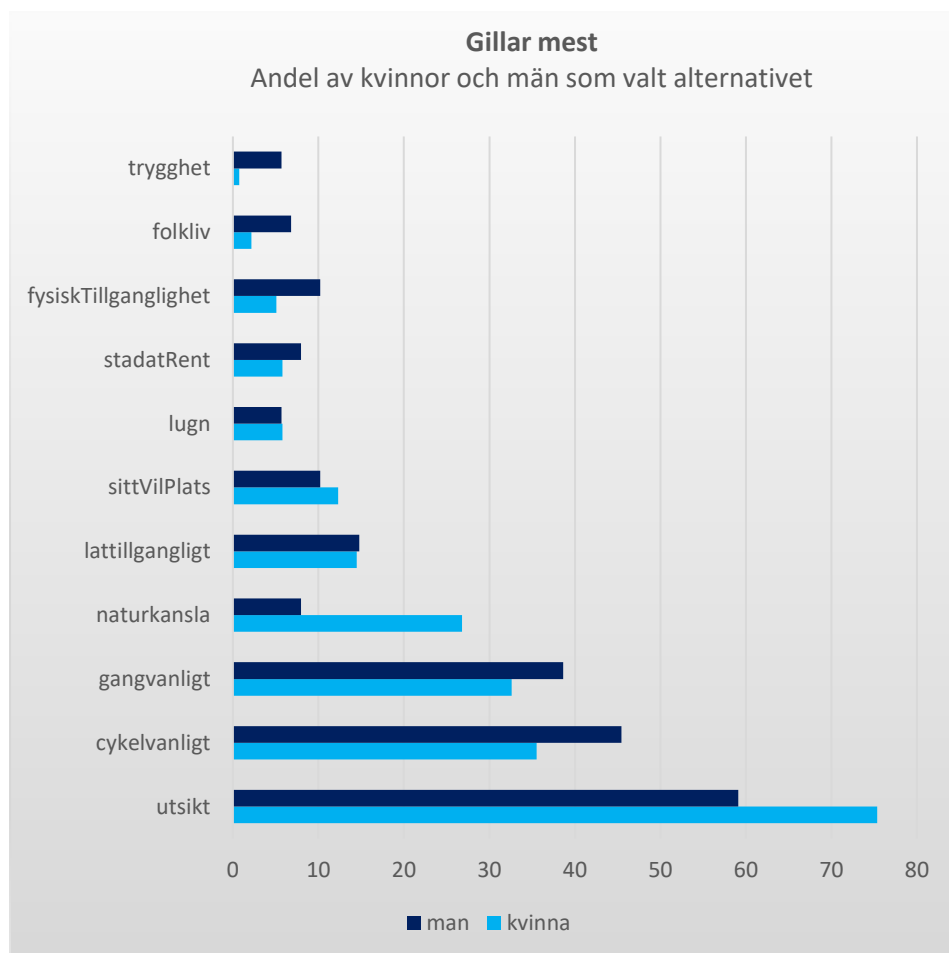

Figuren visar att de som aldrig besöker platsen främst anger upplevelserna ovälkommen och otrygg. I avsnittet Viktigast att förbättra finns information av vad som efterfrågas av aldrig-besökarna.

4.2.2 Gillas mest med platsen

Platsens karaktär avspeglas i vad enkätrespondenter har angivit att de uppskattar mest vid vistelse på platsen. Det är en plats som har bra utsikt med dess belägenhet vid vattnet, och som uppskattas för sin gång- och cykelbana.

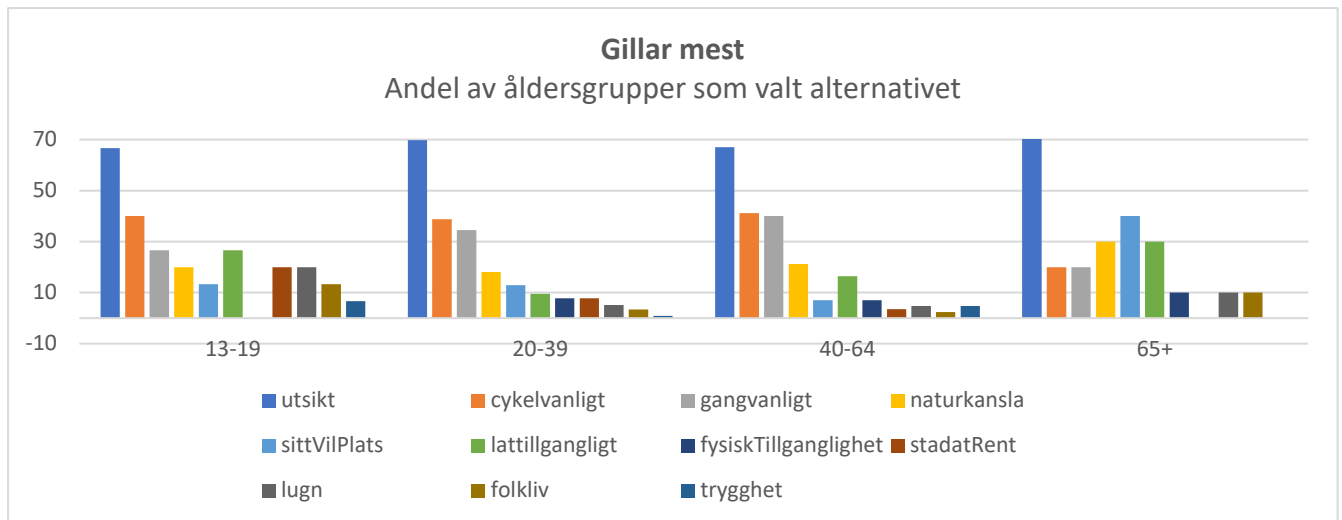
Gillas mest utifrån kön

Figuren visar vad kvinnor och män uppskattar mest med platsen. Det var möjligt att ange tre alternativ.

Män anger i något högre utsträckning att de uppskattar infrastruktur i form av gång- och cykelvänlighet och tillgänglighet, och kvinnor uppskattar i något högre utsträckning naturkänsla och utsikten med platsen.

Gillar mest utifrån ålder

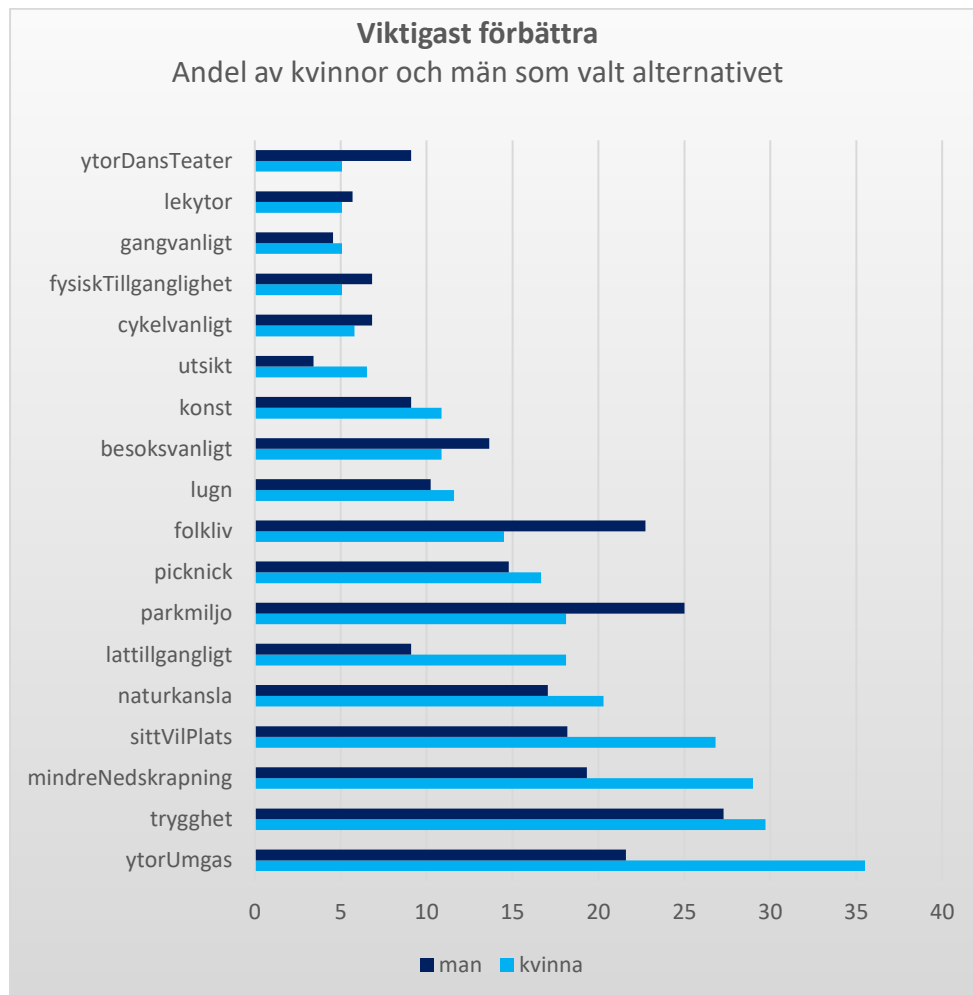

Personer över 65 år uppskattar naturvärden och sitt- och vilplatser mer än övriga åldersgrupper.

4.2.3 Viktigast att förbättra

I det här avsnittet ges en kort introduktion av vad som i enkäten framkommit som viktigast att förbättra utifrån kön, ålder och för de som aldrig besöker platsen.

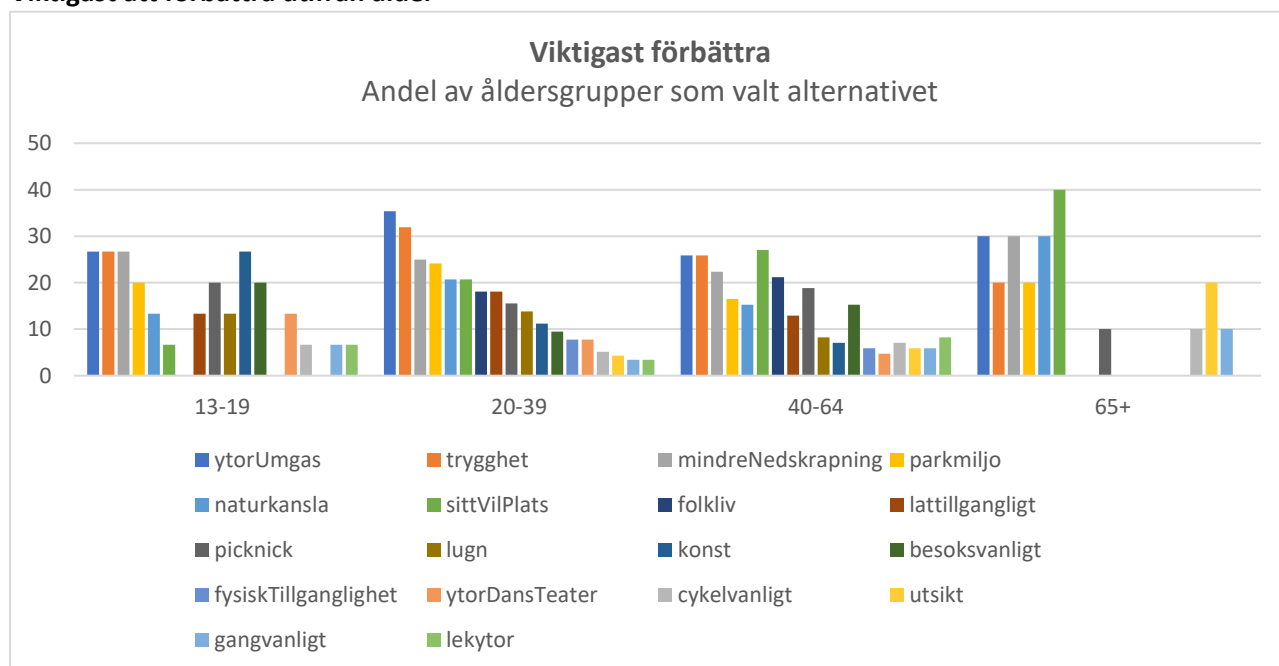
Viktigast att förbättra för kvinnor och män

Figuren visar vad kvinnor och män tycker är viktigast att förbättra med platsen. Det var möjligt att ange tre alternativ.

Här skiljer sig förbättringsönskemålen åt mellan könen. För kvinnor är det viktigare med umgängesytor, sitt- och vilplatser, mindre nedskräpning och att platsen är lättillgänglig. Män å andra sidan efterfrågar i högre utsträckning än kvinnor folkliv och parkmiljö. Trygghet är i stort lika viktigt för kvinnor och män.

Viktigast att förbättra utifrån ålder

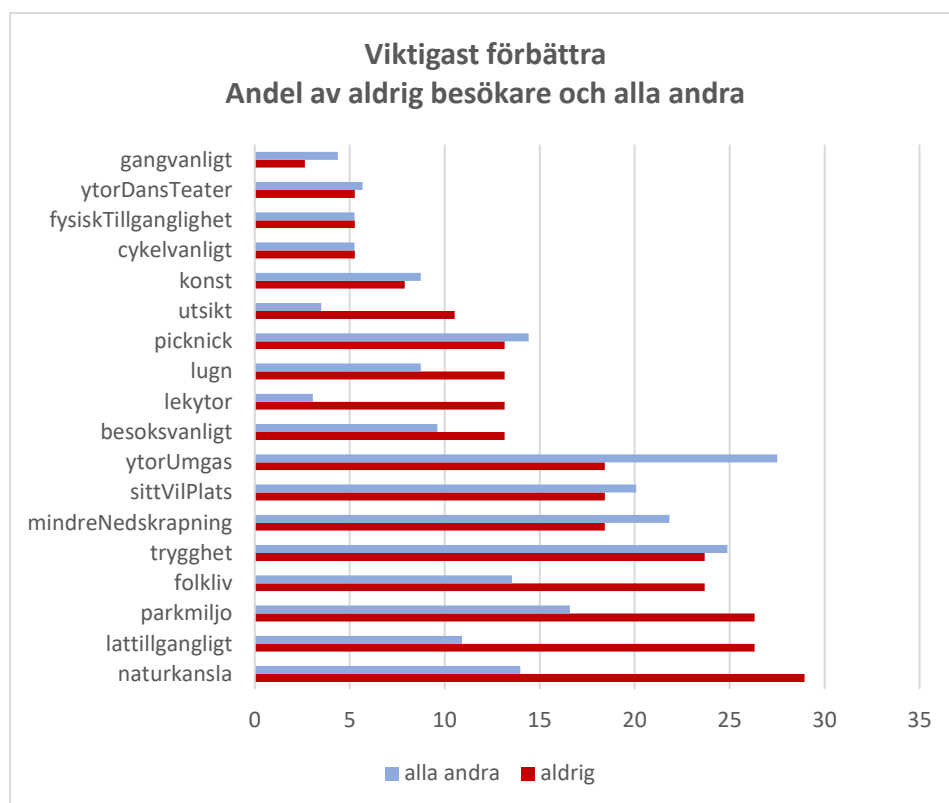

Figuren visar vad olika åldersgrupper har angivit som viktigast att förbättra. Det var möjligt att välja tre alternativ.

Det finns variationer i vad olika åldersgrupper har angivit som viktigast att förbättra, men svarsunderlaget är lågt i gruppen 13-19 år (15 p) och 65+ år (10 p).

I alla åldersgrupper anges ytor att umgås, trygghet och mindre nedskräpning som viktigt. 13-19-åringar efterfrågar konst och ytor för dans och teater i högre utsträckning än övriga, och de tre åldersgrupperna 20-39 år, 40-64 år samt de över 65 prioriterar gärna sitt- och vilplatser.

Viktigast att förbättra för de som aldrig besöker platsen

Figuren visar vad som är viktigast att förbättra enligt de som aldrig besöker platsen (38 p eller 17 % av respondenterna). Det som märker ut sig för den här gruppen är att den bör bli mer lättillgänglig, grön (natur och park) och innehålla lektytor. Trygghet är viktigt, liksom för de övriga respondenterna.

Viktigast att förbättra, uppdelat i teman

Här presenteras förbättringsförslag utifrån teman. Sammanställningen har gjorts utifrån enkätsvar inklusive frisvar i enkäten, platsdialoger och riktade dialoger. Många synpunkter och idéer om förbättring av sjösidan vid järnvägsstationen har inkommit i dialogerna, vilka presenteras i följande centrala teman:

- En plats att stanna till vid
- Trygg, lugn och ren plats
- Gång- och cykelbanan
- Knytpunkt och turism.

En plats att stanna till vid

Många av de som lämnat frisvar nappar på idén att utveckla den här platsen för ytor att umgås på, sitta ner på, vänta på tåget, fika och bada. Idag, nämner många, är det mest en transportsträcka. Kommentarer innehåller ofta både beskrivningar av vad som inte är bra, och idéer till förbättring.

"Detta tror jag är en riktig oslipad diamant", Man 20-39 år

"Ytor att vänta på tåg, äta mat, titta på båtar och ha det trevligt. Fler bord. Städa och ventiler övergången så det inte känns som att gå in i en bastu nån kysst i." Icke-binär, 20-39 år.

”Otrolig möjlighet att nyttja mer, dock lite stökigt område, känns som man bara passerar å inte vill bli på cyklad, jobbig omväg att ta sig till” Kvinna, 20-39 år

Matplatser, badbryggor, toaletter, bryggor och grillmöjlighet hör till förslagen som ges och att platsen ska vara tillgänglig lyfts av flera.

”Gärna en grillplats som är hög - tänk på människor som inte kan böja sig- som tex som i stadsparken” Kvinna, 40-64 år

Trygg, lugn och ren plats

Ett antal aspekter för att skapa en attraktiv och trygg plats efterfrågas – mindre häng och stök, järnvägen som stör, en otrygg passage i form av glasövergången att passera, samt en trång gång- och cykelbana. Både kvinnor och män kommenterar ofta om otryggheten på platsen.

Järnvägen är ofta kommenterad i negativa ordalag, inklusive stängslet längs spåren mot sjösidan som tillsammans skapar en känsla av instängdhet.

”Otroligt smutsigt och skräpigt där. Dessutom väldigt otryggt med järnvägen. Man känner sig fast för det är så instängt. Järnväg och staket runt om” Man, 20-39 år

”Högre staket över järnvägsspåret då alla berusade människor vill passera över järnvägsspåret och hoppar över staketet. Tågstationen stör även väldigt mycket själva lugnet. ...” Kvinna, 20-39 år

Förslag till åtgärder ges också:

”Kan man inte bygga upp ett typ av natursten med klätterväxter på samt träd för att dölja den tråkiga järnvägen och samtidigt få en mer inbjudande oas till Vättern.” Kvinna 20-39 år

I riktad dialog med hbtq-perspektiv framkom att den stora utmaningen med utemiljöer generellt är att som minoritetsgrupp är en extra utsatt och orolig att bli överfallen och att trånga utrymmen och gränder upplevs som otrygga.

Den inglasade bron över rälsen är en plats som nämns av flera som otrygg, skräpig och illaluktande.

”Gångtunneln över järnvägsspåren blir otroligt varm när solen lyser på. Hissarna är lite läskiga och platsen där man kommer ut vid hissen på vätterstranden känns sunkig och otrygg.” Man, 20-39 år

Många kommentarer lyfter att de upplever otrygghet då det är folk som hänger på platsen och ibland nämns alkohol och droger.

Gång- och cykelbanan

Många har synpunkter på gång- och cykelvägen och mycket handlar om att den upplevs trång.

”Det behöver kännas tryggare att promenera, förbättringar behövs för trafikmiljön eftersom det är ett stråk som rymmer både flanörer, motionärer och andra som använder sträckan som transportsträcka till och från jobb. Känns för trångt.” Kvinna, 40-64 år

Sjösidan vid järnvägsstationen

Cykel/gångväg generellt borde förbättras. Antingen att de görs bredare eller att cykelväg och gångväg avskiljs på något sätt. Tror det skulle göra att fler väljer cykel istället för bil. Man, 40-64 år

En annan sak som lyfts är att utgången från hissen landar direkt på cykelbanan:

”Utgång från hissen till cykelfältet är farligt” Man, 20-39 år

Knytpunkt och turism

Många lyfter att det här är platsen dit många anländer med tåg och det första som många möts av vid ankomst till Jönköping.

”Jag saknar restauranger, barer, fik och liknande. Det skulle göra sjösidan mer levande och attraktiv för såväl Jönköpingsbor som för turister. Området är minst sagt unikt och det är synd att det inte tas bättre vara på.” Kvinna, 20-39 år

Båtbrygga är en annan aspekt som föreslås.

”Förbättra och utöka småbåtshamnen på en yta där ändå ingenting händer. Det skulle dra mer turism till Jönköping samt öka rörelse av människor vilket ökar tryggheten i området.” Kvinna, 20-39 år

4.2.4 Sammanfattning

Utsikten mot Vättern och placeringen vid stadens entré i form av järnvägsstationen gör att många tror på att sjösidan skulle kunna bli en pärla med mer folkliv och som lockar besökare. Platsen har utmaningar både fysiskt och socialt. Den beskrivs av många som en plats med potential, men som idag är kantad av en rad otrygghetsskapande utmaningar. Följande är viktigast att förbättra:

- Tryggheten kopplad till att det blir en befolkad plats att stanna till vid längs transportsträckan
- Tillgängligheten över järnvägen
- Umgängesytor såsom picknickytor, badbryggor, kiosk och båtbrygga – något unikt som lockar
- Därtill önskar många att buller från järnvägen avskärmas på något vis.

Vi anser att övriga fokusplatser på kort sikt bör vara mer prioriterade än Sjösidan vid Järnvägsstationen då det krävs stora investeringar. Utifrån dialogen upplevs engagemanget för platsen som lågt.

4.3 Piren

Piren attraherar besökare främst sommartid då restaurangerna är öppna. Det är få personer i åldern 13-19 år som har besvarat enkäten och bland svaren syns en efterfrågan på större förändringar.

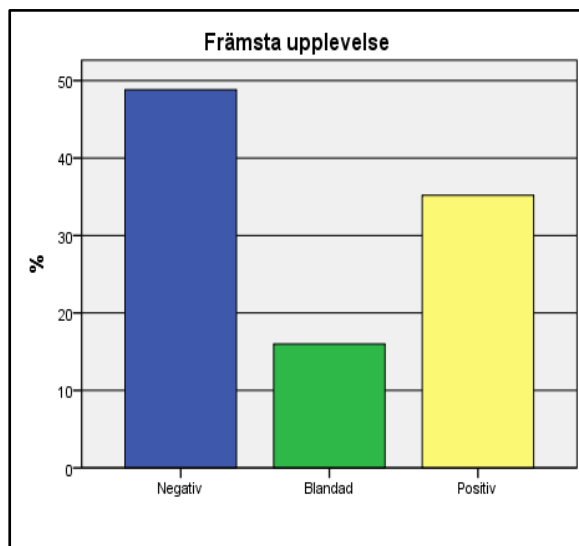

Deltagande i dialoger

Dialog	Deltagande
Enkät	557 svar, varav 299 kvinnor (54%), 245 män (44%), 2 annat och 9 vill inte svara
Platsdialog	43 idéer med fokus på barn och barnfamiljer, kvinnor, andra än restaurangbesökare, övriga
Riktade dialoger	Perspektiv från unga tjejer, funktionsnedsättning,

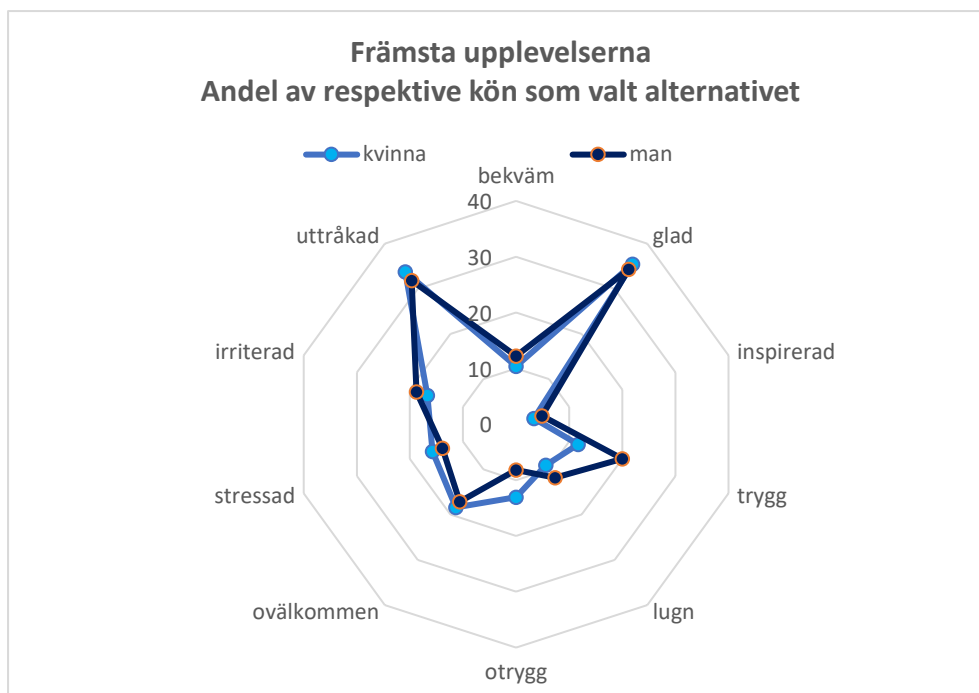
4.3.1 Främsta upplevelserna vid vistelse på Piren

Sammantaget är upplevelserna av Piren de näst mest negativa av platserna i enkäten (efter Sjösidan vid järnvägsstationen).

Figuren visar att knappt hälften har angivit endast negativa upplevelser, och 35 % har angivit endast positiva upplevelser. De som aldrig besöker stranden och de äldsta respondenterna anger mest negativa upplevelser.

Främsta upplevelserna för kvinnor och män

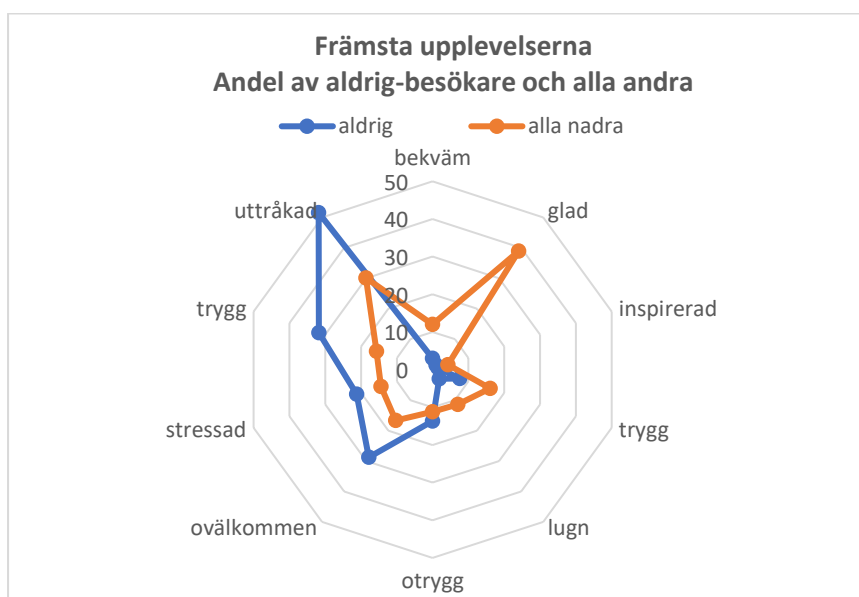
Figuren visar vilka positiva och negativa upplevelser som kvinnor och män har angivit. Två upplevelser var möjliga att välja.

Upplevelsen av Piren skiljer sig stort mellan respondenterna i vissa avseenden.

Ungefär lika stor andel anger glad som uttråkad. På samma sätt är det ungefär lika stora andel som väljer otryggt och tryggt. Kvinnor upplever en större otrygghet än män.

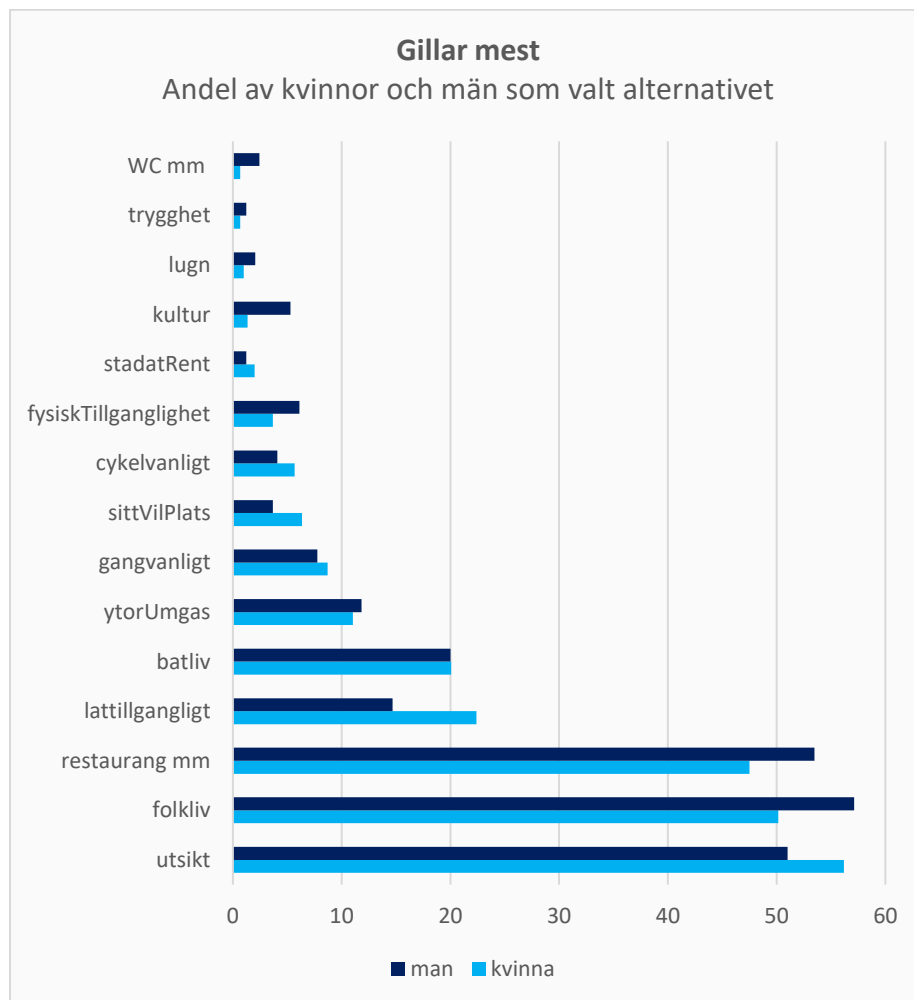
Sett till det totala är det en betydligt större andel respondenter som angett negativa upplevelser framför positiva.

Främsta upplevelserna för de som aldrig besöker stranden

Figuren visar att de som aldrig besöker Piren anger betydligt mer negativa känslor av platsen än andra, och framför allt känslan uttråkad.

4.3.2 Gillas mest med platsen

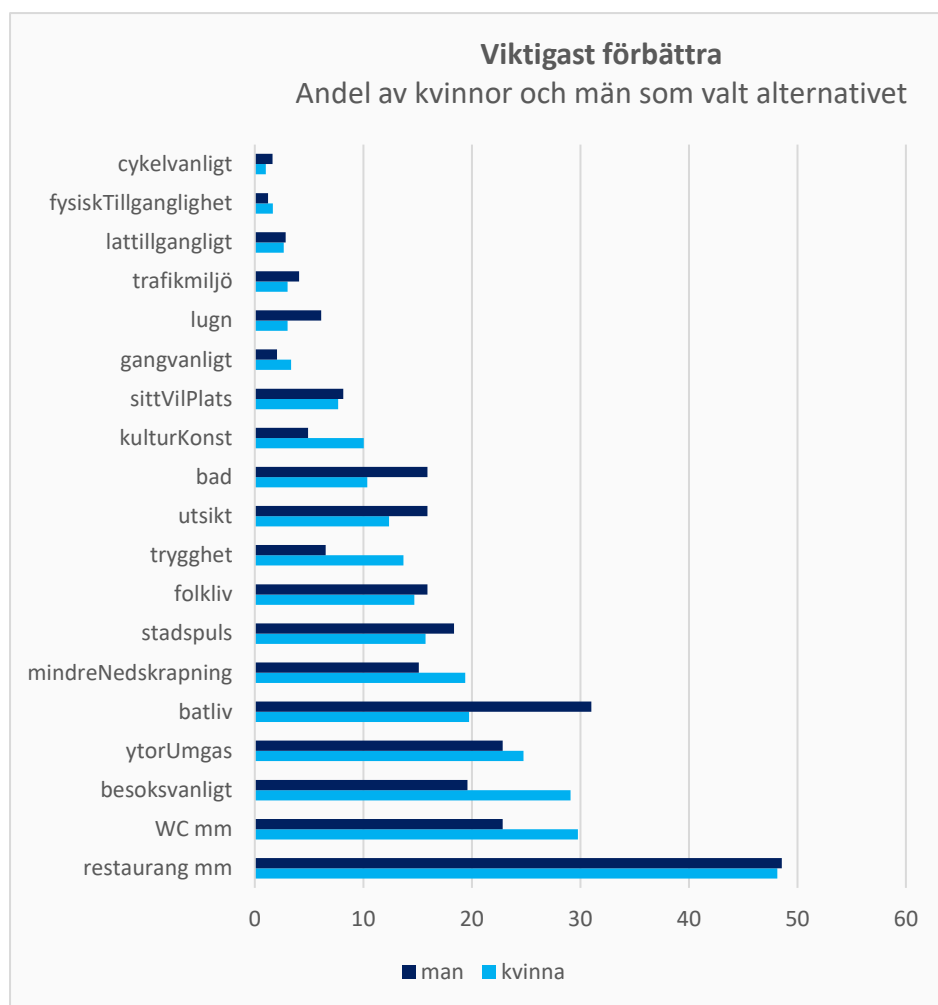
Figuren visar vad kvinnor och män angivit att de gillar mest med platsen. Tre alternativ var möjliga att välja. Det är inte stora skillnader mellan kvinnor och män. Det som uppskattas allra mest är tydligt koncentrerat på utsikt, folkliv och restaurangerna.

Åldersmässigt finns inga stora skillnader i vad som gillas mest med platsen.

4.3.3 Viktigast att förbättra

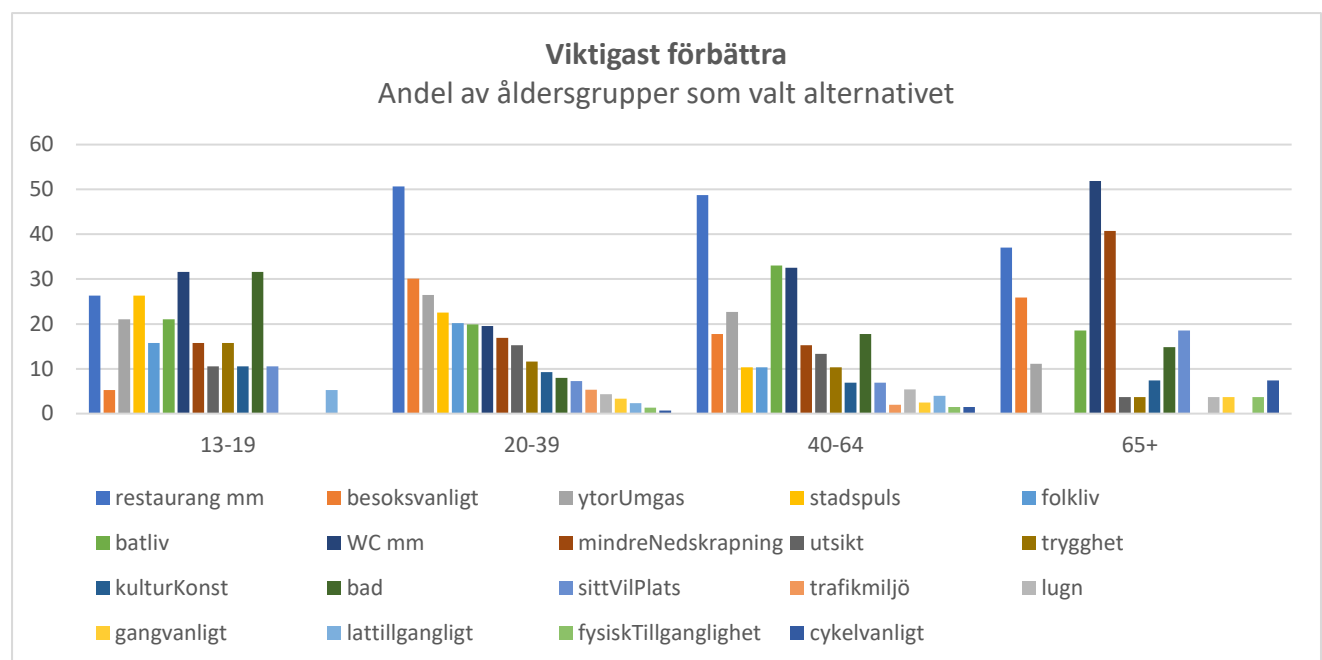
I det här avsnittet presenteras en kort introduktion av vad som i enkäten framkommit som viktigast att förbättra utifrån kön, ålder och för de som aldrig besöker platsen. Därefter följer en redovisning av resultaten uppdelat i teman.

Viktigast att förbättra för kvinnor och män

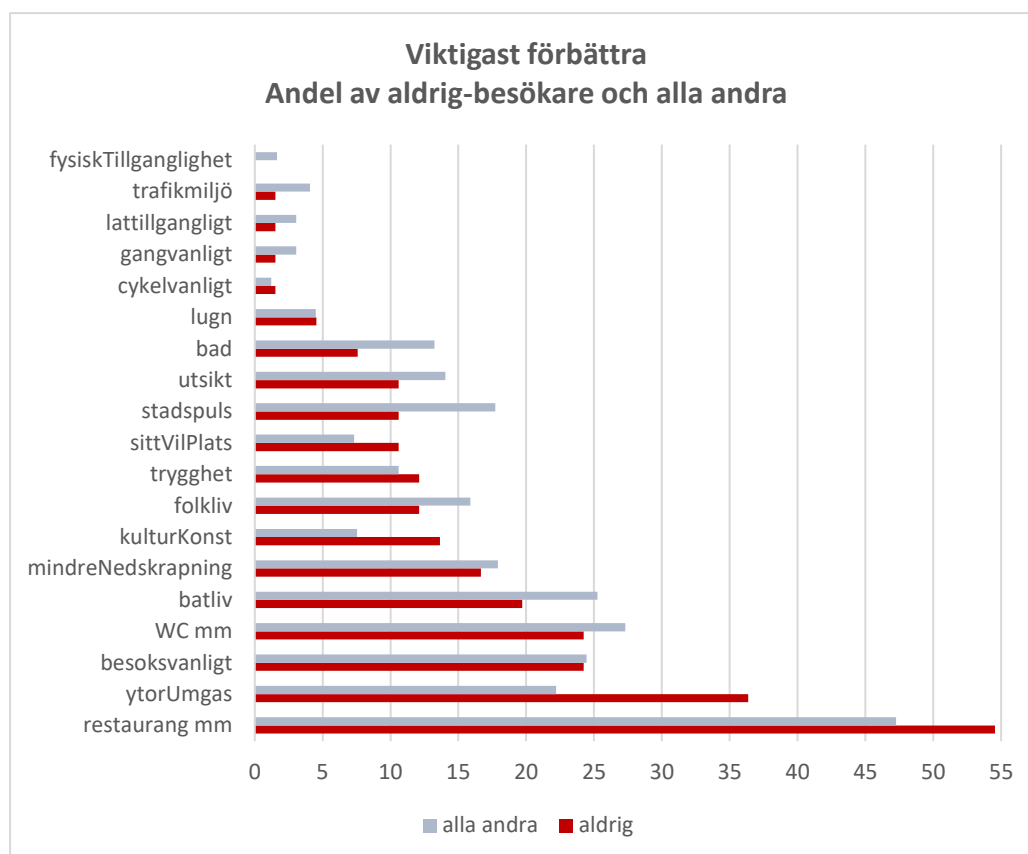
Figuren visar vad som är viktigast att förbättra för kvinnor och män. Tre alternativ var möjliga att välja. Det enskilt viktigaste är restauranger, kaféer med mera. Båtliv anges i högre utsträckning av män än kvinnor, som i högre utsträckning än män önskar att platsen blir besöksvänlig året runt, och tryggare. Toaletter är en viktig förbättring enligt samtliga.

Viktigast att förbättra utifrån ålder

Figuren visar vad olika åldersgrupper anser är viktigast att förbättra. Tre alternativ var möjliga att välja. 40-64-åringar värdesätter båtliv i högst utsträckning. Toaletter önskas av alla och är viktigt för personer över 65 år.

Viktigast att förbättra för de som aldrig besöker platsen

Figuren visar vad som är viktigast att förbättra för de som aldrig besöker stranden, jämfört med övriga. Tre alternativ var möjliga att välja. Den här gruppen är överrepresenterad av kvinnor (71 % av kvinnor jämfört med 51 % för alla respondenter). Vad som märker ut gruppen är att de efterfrågar ytor att umgås på samt kultur och konst i högre utsträckning än övriga.

Viktigast att förbättra, uppdelat på teman

Här har en sammanställning gjorts utifrån enkätsvar inklusive frisvar i enkäten, platsdialoger och riktade dialoger.

- Restauranger
- Mer inbjudande året runt för en mångfald av besökare
- Platsutveckling med större variation
- Utsikt, bad och sittplatser
- Gästhamn.

Restauranger

Restaurangerna har en särställning i synpunkterna på vad som kan bli bättre på Piren. Vanliga synpunkter på restaurangerna är att de bidrar till en miljö som inte är inbjudande för en mångfald av personer. De sköter också åtagandet som renhållning och toaletter på ett mindre bra sätt. Över lag önskar många ett mer varierat utbud av serveringar och verksamheter.

"Riv de befintliga restaurangerna, de är skräp och svärtar ner Jönköpings rykte. Bygg istället restaurang på utsidan av piren. Men obruten utsikt över Vättern" Man, 40-64 år

"Vill gärna se restauranger med högre kvalitet och priser för att skapa en mer städad och trevlig upplevelse. Det är ganska stökigt och mycket fylla i nuläget." Kvinna 40-64 år

"Just nu är piren ett tillhåll för de yngre innemänniskorna, det drar inga barnfamiljer mm sim besöker Jönköping som turister. De gånger jag varit där så har det mest sett ut som en bakgård till restauranger. Skräpigt o inte tilltalande!" Kvinna 40-64 år

"Jag är på piren främst på sommaren och då för att äta o dricka i fin miljö. Dock blir det alltid för stökigt, högljutt, otryggt. Toaletterna är alltid under all kritik. Jag är ändå en 30åring som gärna festar och har kul" Kvinna, 20-39 år

Mer inbjudande året runt för en mångfald av besökare

Av respondenterna svarar endast 10 % att de besöker Piren under årets alla månader. Men många säger att de önskar att det fanns ett utbud som lockade under fler säsonger än sommaren.

Likaså pekar många på vikten av att Piren blir en plats för fler åldrar, till exempel ett mer varierat utbud av restauranger och kaféer, utsiktsplatser och konst och bad.

"Det borde vara en bredare representation av verksamheter där vissa håller öppet året runt för både mat och kulturella upplevelser." Man, 20-39 år

"Gör Piren mysigare med belysning. detta ska va Jönköpings "mittpunkt". alla ska vilja hänga här, främst sommartid men även vintertid." Kvinna, 20-39 år

"Jag som mamma känner mig alltid lite nervös/stressad när jag går med mitt barn på piren pga att det inte finns något staket eller brygga på piren. Ramlar man ner från gångvägen så ramlar man direkt i vattnet. " Kvinna, 20-39 år

"Ser hellre en lugn o ett ställe där man kan hitta kraft. mer mysiga caf'er där folk uppträder nyktert o sansat ställe där även barnfamiljer hittar till." Kvinna, 40-64 år

Platsutveckling med större variation

En majoritet av kommentarerna nämner att de vill utveckla, göra större och bygga om både Piren och nuvarande restaurangerna.

Till exempel önskar flera att Piren får en bättre utsikt, att restaurangerna får två våningsplan och har serveringar åt båda hållen, eller att Piren kompletteras med en brygga. Ofta med syftet att stärka Jönköping som destination och sommarstad.

"Ta ett helhetsgrepp kring Piren. Snegla på Hjo och utåt i Europa. Bjud in kreatörer/kreativa människor som kan komma på idéer tillsammans med kommunen för att öka destinationsupplevelsen på Piren." Icke-binär person, 20-39 år

Piren

"Önskar helt annan typ av byggnader, caféer o restauranger. Något med kvalitet, genuint lokalproducerat kombinerat med kultur o konst. Fräscht. Nyttänk. Hälsa. Friluftsliv. Båtliv. Nu är det ett hopaplock, ofräscht, bösigt, dålig mat." Kvinna, 40-64 år

Det förekommer en hel del kommentarer om att inspireras av Munksjön.

"Jag gillar verkligen hur man fått till bryggor och bänkar att sitta på ned mot vattnet i munksjön. Något liknande där man kan hänga vore bra. ..." Kvinna, 40-64 år

"Piren borde byggas ut, kanske förlängas för plats med mer restauranger eller kanske plats för folk att sitta och umgås kanske plats för picknick eller likande!" Man, 20-39 år

Utsikt, bad och sittplatser

Vanligt förekommande är synpunkter på att göra Piren till en plats att besöka även för folk som inte äter på restaurang. Det som önskas då är bland annat bättre utsikt, sittplatser och badmöjligheter.

"Längst ut på piren där den långa soffan är kan det bli mer belysning och så. Den känns otrygg och ovälkomnande. Man borde kunna göra något åt denna. Och ta hand om soffan. Mer färger på belysning för att skapa känsla av liv och puls". Man, 20-39 år

Många kommentarer rör vågbrytaren och möjligheter med denna, ofta i kombination med en önskan om att utsikten förstärks.

"Modellera om vågbrytaren så att den formas mer som en trappa man kan sätta sig på. Idag är det svårt att få upplevelsen av att man står längst ut på en pir." Man, 20-39 år

"Området har en fantastisk potential men behöver utvecklas." Ta ner vågbrytarens höjd så utsikten kommer fram och en bredda piren." Man 40-64 år

"mer yta att promenera och umgås på om man inte besöker någon av restaurangerna. Träbryggor typ de som är vid Spira. Vättern med dess fantastiska soluppgång och solnedgång samt utsikten kan man idag inte njuta av." Kvinna, 40-64 år

"Sandstrand till höger om piren så att man kan bad efter t ex shopping och barn kan bada när föräldrar tar en kopp kaffe. Bygg om hela piren så att fler båtar får plats, utsikten ska synas vilket ger mer liv året om." Kvinna, 40-64 år

Gästhamn

I många kommentarer lyfts en önskan om en förbättrad gästhamn, i klass med andra städers gästhamnar runt Vättern. Det handlar om att kunna locka båtfolk från Göta kanal ner till Jönköping. Den service som föreslås byggas ut i gästhamnen är till exempel en sjömack, WC- och duschfaciliteter.

"Gör piren till en riktig småbåtshamn m ordentliga hamnfaciliteter tex toaletter, dusch osv så att fler turistande fritidsbåtar kan lägga till över natten!" Kvinna, 20-39 år

"Gör en ordentlig gästhamn. Båtar från andra delar av Vättern ska kunna lägga till, övernatta och ha en helg i Jönköping. Jönköping måste vara attraktivt även från sjösidan." Kvinna, 40-64 år

"Gör en trevlig hamn istället för en krogmiljö, ingen vill ha sin båt och vara aktiv där det är fylleslag om kvällarna" Icke-binär person, 20-39 år

"Piren saknar riktiga gästplatser med tillgång till fräscha toaletter, dusch, el och vatten för båtar. Vem vill ankra framför ett disco?" Man, 20-39 år

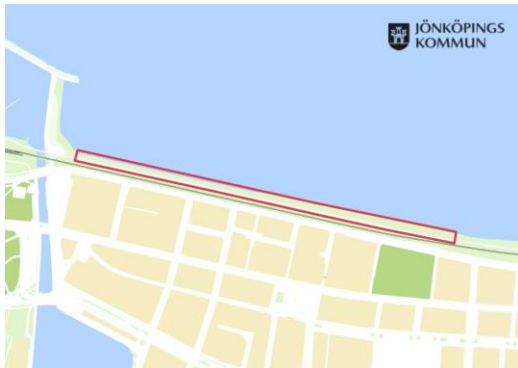
4.3.4 Sammanfattning

Piren är nästan uteslutande ett besöksmål på sommaren, med ett utbud som vänder sig till restaurangbesökare 18-65 år. Samtidigt har platsen ett centralt läge och en potential att bli en mötesplats för fler under årets alla säsonger.

En sammanvägd bedömning är att följande är viktigast att **förbättra**:

- Se till att Piren attraherar besök året runt. På kort sikt kan det ske genom event, ljusdesign eller andra mer temporära insatser. På längre sikt behöver Piren ge plats åt en större variation och av verksamheter som vänder sig till olika åldrar, är barnvänliga och fungerar årets alla säsonger. Kanske ett kafé, promenadbrygga eller kallbadhus?
- Identifiera möjligheter till att utöka antalet sittplatser och umgängesytor utöver restaurangerna. Se även över hur utsikten kan blir mer tillgänglig för besökare.
- En förbättring av gästhamnens funktioner och service skulle kunna sätta Jönköping på kartan för Göta kanal-resenärer.

4.4 Raksträckan mellan Piren och undergången

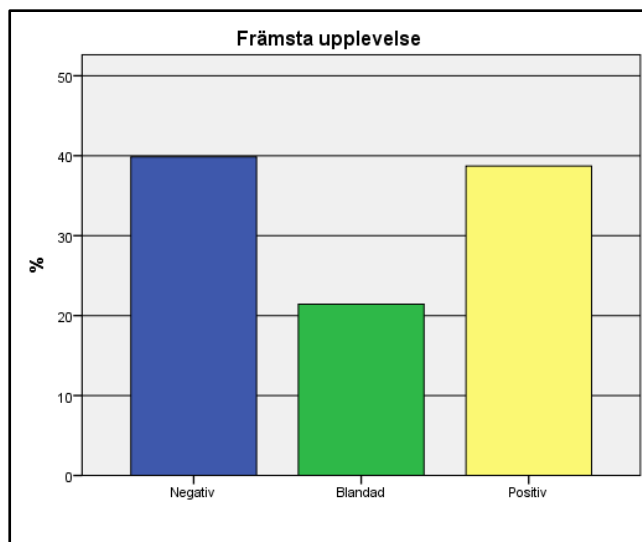
Den här platsen är en 1,5 kilometer lång raksträcka med gång- och cykelbana mellan Undergången i väst och Piren i öst. Längs sträckan går järnvägen på ena sidan, och sjön möter upp på den andra. Det finns några bänkar och papperskorgar längs sträckan mot järnvägssidan och sjösidan kantas av stenar (strandskoning) och mindre gräsytor.

Enkäten om den här platsen är den som efter badstranden på Liljeholmen, har lockat flest respondenter och störst andel året om-besökare.

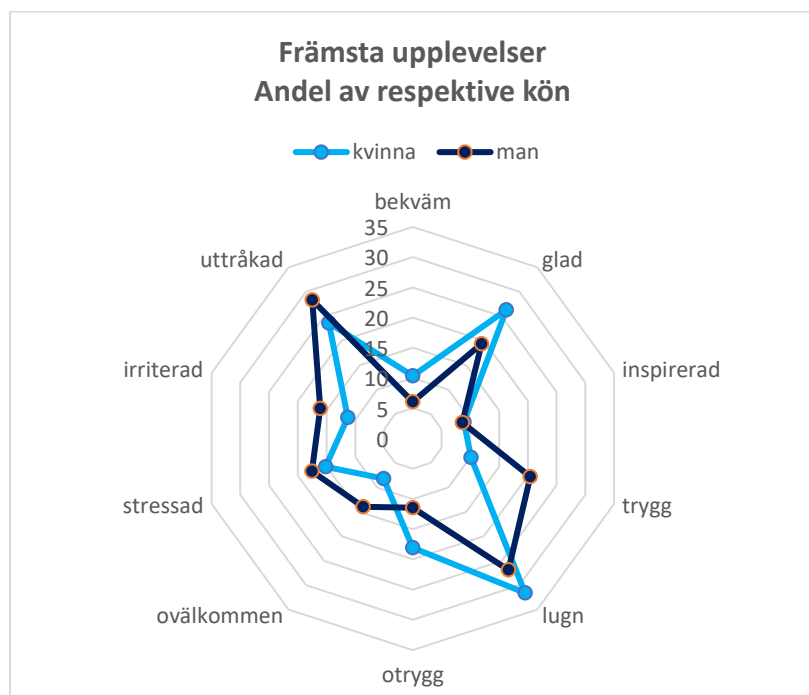
Dialogform	Deltagande
Enkät	700 svar, varav 415 kvinnor (59 %), 279 män (40 %).
Riktade dialoger	Innehåller perspektiv från tonårstjejer, person med funktionsnedsättning och kvinnor över 65 år.

4.4.1 Främsta upplevelserna vid vistelse på raksträckan mellan Piren och Undergången

Sammantaget är upplevelsen av raksträckan blandad – ungefär lika stor andel anger enbart positiva som negativa upplevelser, och ungefär en femtedel anger en positiv och en negativ upplevelse. Det här är den plats där upplevelserna är mest blandade.

Figuren visar hur stor andel som angivit endast negativa upplevelser (blå), en negativ och en positiv upplevelse (grön) samt endast positiva upplevelser (gul).

Figuren visar vilka främsta upplevelser som anges av kvinnor och män. Det var möjligt att välja max två alternativ.

De främsta positiva upplevelserna är glad och lugn, och de vanligaste negativa upplevelserna är uttråkad och stressad.

Upplevelserna med platsen går isär. Platsen märker ut sig då män i högre utsträckning än kvinnor anger negativa upplevelser som irriterad och ovälkommen. Kvinnor upplever större otrygghet än män. Samtidigt anger de känslan glad och lugn på platsen.

Personer över 65 år (40 personer) är mer positiva än övriga åldersgrupper.

De som angivit främst negativa upplevelser är de som aldrig besöker stranden, samt de som bor längst bort från stranden: i "kommundel" samt utanför kommunen/på landsbygden. Detta är delvis överlappande grupper, men inte endast. De som aldrig besöker stranden och bor utanför centrum (det vill säga utanför kommunen, i kommundel, på landsbygd, i stadsdel och Husqvarna) utgör nästan hela gruppen "aldrig-besökare" (30 av 36 aldrig-besökare). Aldrig-besökarna i enkäten bor således framför allt en bit ifrån stranden. De vanligaste negativa upplevelserna för de här respondenterna är framför allt uttråkad, men även otrygg.

4.4.2 Gillas mest

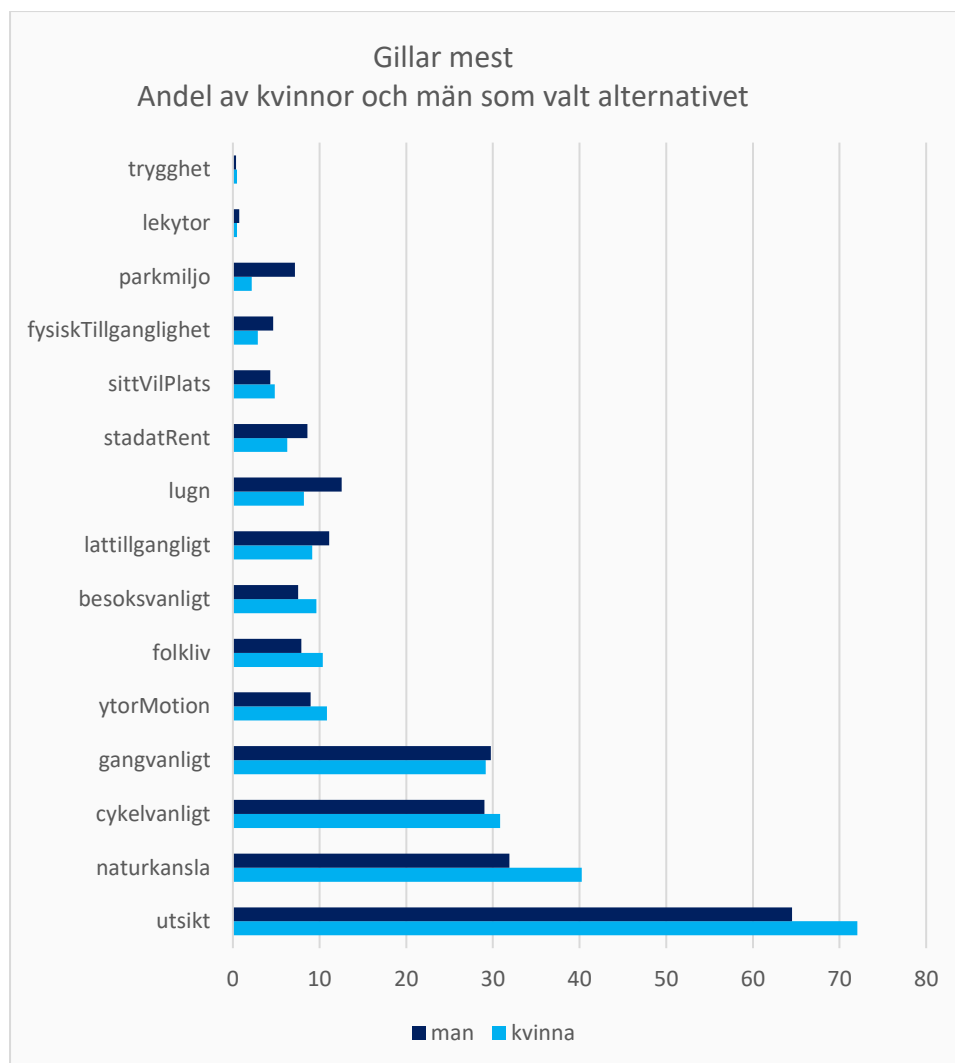
Här presenteras vad dialogdeltagare uppskattar mest med raksträckan. På den här platsen är svaren koncentrerade till ett fåtal alternativ.

Det absolut mest uppskattade med platsen är utsikten och naturkänslan.

"Tycker det är naturskönt bra som det är. Riv inte i allt som är naturligt bara."

Kvinna, 40-64 år

Att det är en uppskattad plats för att transportera sig för promenader och cykling synliggörs likaså. Vad som uppskattas skiljer sig inte mycket åt mellan könen och olika åldrar men personer över 65 år uppskattar platsen särskilt mycket för att den är besöksvänlig året runt.

Figuren visar vad kvinnor och män gillar mest med platsen. Det var möjligt att välja två alternativ. Utsikt, följt av naturkänsla, gång- och cykelvänlighet är det som uppskattas absolut mest med platsen, enligt respondenterna i enkäten. Det är inga stora skillnader mellan kvinnor och män.

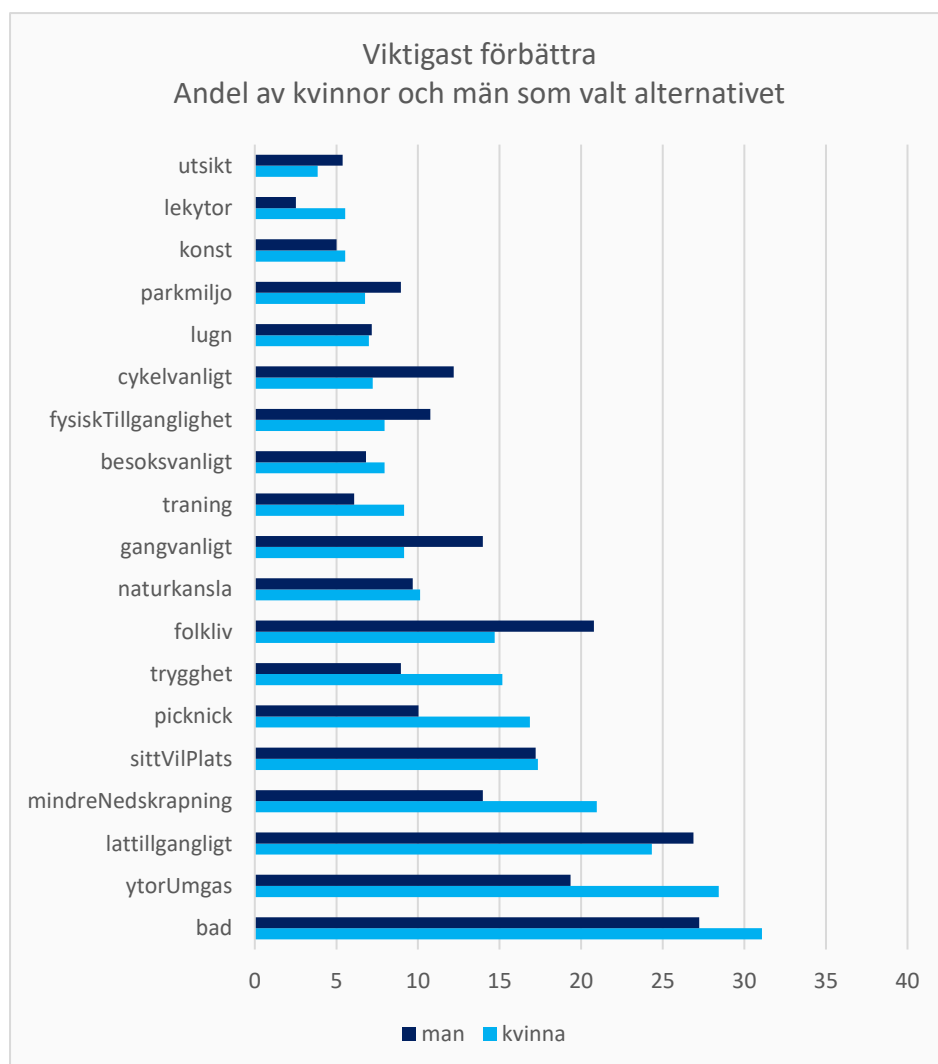
Att platsen inbjuder till promenader bekräftas även i den riktade dialogen med unga tjejer, som menar att det kan vara en härlig sträcka att gå med en kompis och prata.

”Visst har sandstranden förlängts alternativt gjorts mer tillgänglig längre västerut längs sträckan? Det är helt magiskt med bad och strand mitt i stan, med klockklang från Kristinakyrkan som ackompanjemang och ett tåg som susar förbi då och då. Love it!” Kvinna, 40-64 år

4.4.3 Viktigast att förbättra

I det här avsnittet presenteras en kort introduktion av vad som i enkäten framkommit som viktigast att förbättra utifrån kön och ålder. Därefter följer en presentation utifrån teman.

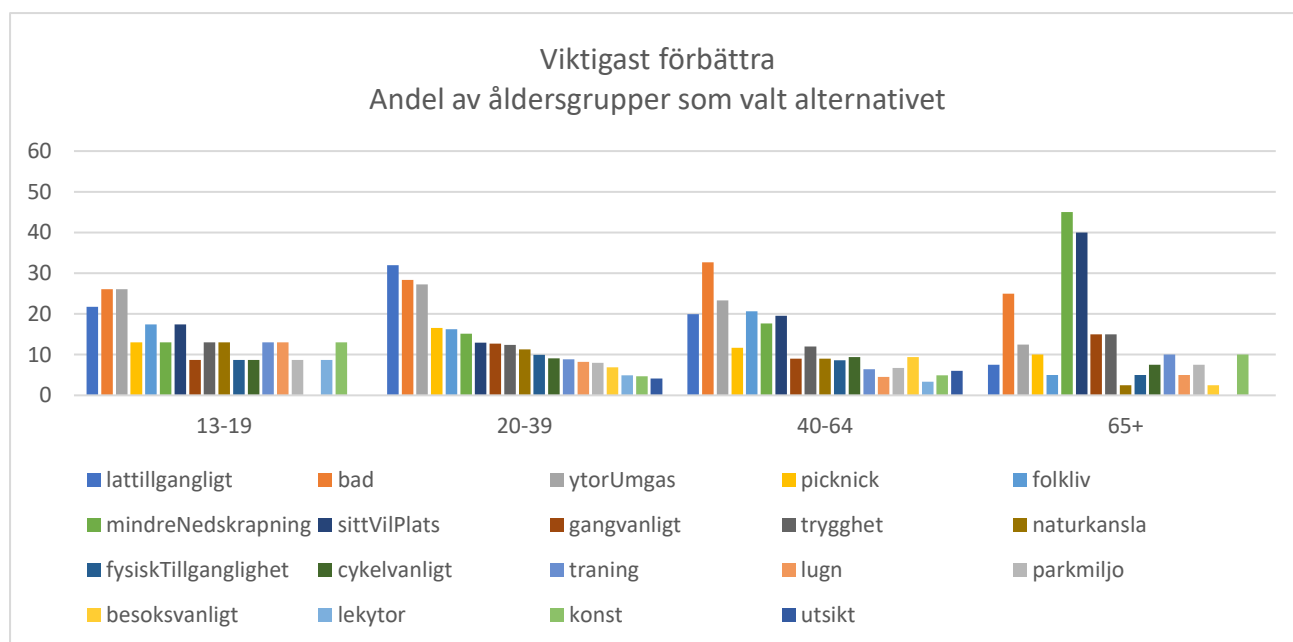
Viktigast att förbättra för kvinnor och män

Figuren visar vad som angivits bland svarsalternativen i enkäten som viktigast att förbättra.

En större andel av kvinnor i enkäten anger umgänces- och picknickytor än män, som å andra sidan efterfrågar folkliv. Trygghet är ett viktigt förbättringsområde, och i högre utsträckning för kvinnor. En större andel av männen efterfrågar aspekter som rör infrastruktur i högre utsträckning än kvinnor; vilket innebär lättillgänglighet, gång- och cykelvänlighet och fysisk tillgänglighet.

Viktigast att förbättra för olika åldersgrupper

Det finns skillnader i vad som är viktigast att förbättra i de olika åldersgrupperna. Badet är viktigt oavsett ålder, och för åldersgrupperna 13-19, 20-39 och 40-64 år även lättillgänglighet och ytor att umgås på. Personer över 65 år efterfrågar mindre nedskräpning och sitt- och vilplatser i betydligt högre utsträckning än övriga åldersgrupper.

Viktigast att förbättra utifrån teman

Här presenteras förbättringsförslag utifrån teman. Sammanställningen har gjorts utifrån enkätsvar inklusive frisvaren i enkäten och riktade dialoger. Många synpunkter och idéer om förbättring av sjösidan vid järnvägsstationen har inkommit i dialogerna, vilka presenteras i följande centrala teman:

- Bad och socialt liv
- Öppna upp sträckan
- Gång- och cykelvänligt
- Grundläggande faciliteter.

Bad och socialt liv

Det finns en genomgående efterfrågan på att skapa möjligheter längs sträckan att umgås, bada, sola sitta, äta och att öka folklivet generellt. Bryggor efterfrågas i stor utsträckning för bad och möjlighet att umgås. Kallbadhus förekommer som förbättringsförslag även här.

"Skulle önska en brygga och ett kallbadhus utmed sträckan. Allt för att förstärka intrycket av vilken pärla vättern är och för att göra sjön ännu mer attraktiv. Dessutom skulle det vara ett extra slag för folkhälsan." Man, 40-64 år

Sittplatser är mycket efterfrågat för att göra platsen bättre. Tillgänglighet i relation till sittplatser lyfts också.

"Fler sittplatser närmare stranden för oss som har svårt att ta oss ur och i låga solstolar och som inte kan ligga på filt utan besvär att komma upp." Kvinna, 65 + år

Raksträcken mellan Piren och Undergången

"Bänkar med bord där man lätt kommer till och intill med rullstol. Fler papperskorgar, gärna vid bänkarna." Kvinna, 20-39 år

Det förekommer många kommentarer om att ta inspiration av platser utomlands och skapa en internationell känsla och en mysig miljö med bodar med försäljning och kiosk. Detta är ofta kopplat till förbättringsönskemål om mer folkliv. Vad som efterfrågas är restauranger och fik och att bredda sträckan för att få rum med bryggor för bad och umgängesytor. Platser som nämns flera gånger är Smögen, "internationellt" och i Sverige bland annat Helsingborg och Varberg.

"Utveckla till en riktig strandpromenad med fler kiosker/småfik och matplatser." Kvinna, 20-39 år

"Vad menas internationell? Jo mer folkliv med anpassning bänkar, bord, soffor både mor vattnet. avbrott med fler "öar" av sittmöjligheter med serveringsmöjligheter typ, småkiosker, en eller flera barer, små-caféer, turistinfo etc." Man, 40-64 år

Bild: Strandpromenaden i Helsingborg, Veidekke

Många efterfrågar möjlighet till lek längs sträckan. Det förekommer även önskemål om (lokal) konst och utställningar.

"Jag önskar att strandpromenaden utvecklas till en konst- och kulturpromenad från Piren till Rosariet. Köp in och ge lokala konstnärer och andra möjlighet att ställa ut sina verk, gärna även en paviljong. Jmfr med Hunnebostrand och Pilarne." Man, 65+ år

"Mer billiga matvagnar, låt folket få ställa ut konst där!! Använd till mer aktiviteter !! Mer skyltar om nedskräpning !!!" Kvinna, 20-39 år

Öppna upp sträckan

Det är en mycket stor efterfrågan i enkätsvar, öppna kommentarer i enkäten och i riktad dialog på att tillgängligheten mellan den här platsen och staden bör stärkas. En viktig aspekt av detta är den otrygghet den långa raksträckan inger, i synnerhet för kvinnor.

Raksträckan mellan Piren och Undergången

Vanliga önskemål är undergångar/broar över järnvägen.

”Drömmen hade varit att göra hela denna sträcka mer lättillgänglig för allmänheten, vi som jobbar dagligen i city ser knappt sjön ändå pga tågspåren/vallen som skymmer hela utsikten om man inte sitter högt upp i nåt hus. Över/undergångar?” Kvinna, 40-64 år

En del platser för att skapa en koppling över järnvägen föreslås, vanligast är vid Krisitinekyrkan.

”borde byggas en väg från centrum till vötterstranden, ex kristinekyrkan och ner. promenaden blir för lång för sjuka och äldre, vore bra med ett torg och upp/nedgång halvvägs genom promenaden. t.ex litet torg med bänkar och något konsinslag” Kvinna, 20-39 år

Att platsen är lång utan möjlighet att ta av från den, lyfts av många kvinnor som en otrygg aspekt då det saknas en ”flyktväg” (ord som används av både en man och kvinnor).

Otroligt svårt för mig att våga gå där ensam och tilläggas ska att jag aldrig ens blivit överfallen. Tankarna skrämmer ändå. Vart ska man ta vägen om man känner sig otrygg vid ett möte med andra? Finns ingenstans att ta vägen” Kvinna, 40-64 år

”En tråkig transportsträcka på dagen och en smal, mörk, klaustrofobisk remsa där man ”inte har någonstans att fly” om man skulle möta någon på kvällen. Känns avskämd från stan och skymt/avskilt med så få accesspunkter.” Man, 20-39 år

Gång- och cykelvänligt

I enkäten är det många som efterfrågar förbättring av gång- och cykelbanan. En större andel av män än kvinnor har valt något av alternativen gång- eller cykelvänligt.

”GC-banan är för smal, behöver breddas sett till den mängd människor som befinner sig där och använder den för cykelpendling dagligen.” Man, 20-39 år

Förbättringar som föreslås är bredda, separera cykelbanan från gångbanan och tydligare och mer frekventa markeringar på GC-banan. Det finns många förslag till förbättring av den smala gång- och cykelbanan med hjälp av trädäck och bryggor för såväl fotgängare som möjlighet till bad och häng.

Kommentarer om en otrygg gång- och cykelbanemiljö kommer både från fotgängare och cyklister.

”Genomgående för hela sträckan mellan piren och cykelbanans andra ände är att parkbänkarna är placerade på cykelbanesidan av vägen. Detta leder till stor risk att krocka med de som reser/sätter sig från/på bänkarna.” Man, 13-19 år

Kvinnor som lyfter risker med gång- och cykelbanan gör det flera gånger med koppling till att vistas på platsen med barn. Det finns även de som förespråkar vikten av att det är en snabb cykelbana.

”Se till att behålla sträckan som cykelmotorväg in till stan, inga kiosker eller annat som stör trafiken. Snart det enda stället i stan där det går att cykla vettigt.” Man, 40-64 år

Det framkommer att raksträckan används som motionsstråk, och många föreslår utegym samt bättre belysning. En föreslår en "reflexology path", en stig med runda stenar att gå barfota på för hälsans skull, men även estetik.

"Detta är en underbar sträcka att promenera på. Förstärk alla trumf som finns där och skapa känsla av trygghet (kan upplevas otäckt kvällstid). Lampor, belysning. Kanske ett utegym? Kan skapa en känsla av trygghet för promenerare." Kvinna, 20-39 år

Just lampor och belysning är det många som föreslår. Detta i form av såväl bättre belysning kopplat till känsla av otrygghet, men vanligt är också "mysig" belysning och ljusslingor. De unga tjejerna i den riktade dialogen pratade om att platsen kan bli mer attraktiv som promenadstråk vintertid om det fanns julbelysning.

Upplevelsen av platsen störs dock av järnvägen. Många påpekar att det skapar en bullrig miljö och bildar en barriär till staden.

Grundläggande faciliteter

Det uttrycks ett tydligt behov längs raksträckan av toaletter och mindre nedskräpning, fler och rena papperskorgar med frekvent tömning.

"Folk med små barn åker hem om barnet vill på toa" Kvinna,

4.4.4 Sammanfattning

Här finns stor potential och engagemang! Det absolut mest uppskattade med platsen är utsikten och naturkänslan och en del upplever att järnvägen stör känslan. Att det är en plats för att transportera sig för promenader och cykling synliggörs likaså.

Det övergripande resultatet är en efterfrågan på att något överhuvudtaget bör ske på platsen.

Mest en vacker transportsträcka. Kan det fixas till, livas upp med grillyta, umgängesytor hade det varit kul. Blomsterarrangemang och rabatter kanske?! Liten caféverksamhet om det får plats? Kvinna 20-39 år

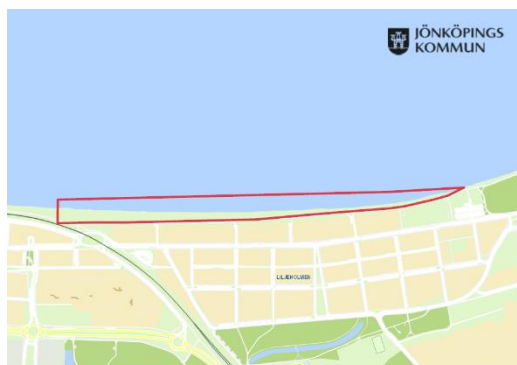
Här gäller det att få till en balans mellan de rekreativa, gratis och naturnära inslagen, samtidigt som mer folkliv är viktigt. Utegym och serveringar är saker som kan bidra till att göra platsen mer trygg på kvällar, höst och vinter.

Följande är viktigast att förbättra:

- Folklivet! Skapa platser att stanna till vid såsom kaféer, utegym och pop-up konst
- Koppling till staden, till exempel vid Kristinekyrkan
- Trädäck och bryggor.

Ökad trygghet efterfrågas av såväl kvinnor och män, men i högre utsträckning av kvinnor. Trygghet hänger tydligt ihop med andra teman på den här platsen, såsom att det är en lång sträcka utan koppling till staden och att det inte är någon målpunkt eller plats att stanna till idag, vilket gör att det är ett begränsat folkliv.

4.5 Badstranden på Liljeholmen

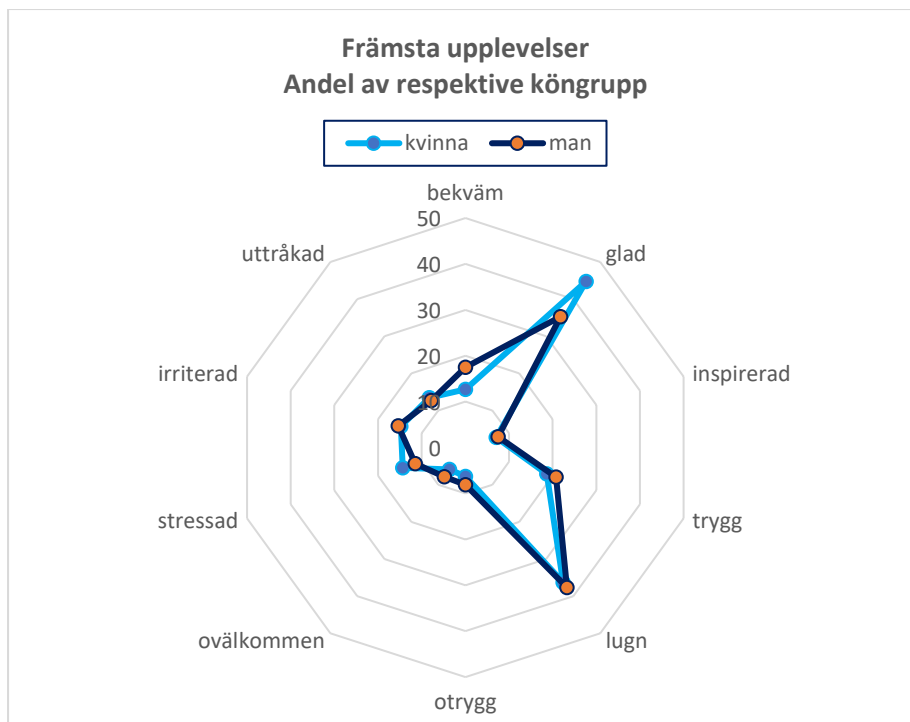

Badstranden på Liljeholmen är det fokusområde som har engagerat flest personer. Det är den mest besökta platsen längs stranden sommartid och har lockat flest respondenter i enkäten. Därtill kom det in mest förslag till förbättring för olika målgrupper i platsdialogen och av de riktade dialoger har alla berört eller uteslutande handlat om badstranden på Liljeholmen. De svarande i enkäten har framför allt positiva upplevelser och samtidigt mest synpunkter om förbättring.

Dialog	Deltagande
Enkäten	1013 personer, varav 664 kvinnor (66 %), 332 män (33 %) och 6 (1 %) annat
Platsdialog	189 förslag för målgrupperna Barn 0-12 år, Tjejer 13-20 år, Kvinnor 65+ och "övriga/för dig".
Riktade dialoger	Perspektiv och erfarenheter från barn 4-5 år, förskolepedagoger, hbtq, personer med fysisk funktionsnedsättning och tonårstjejer.

4.5.1 Främsta upplevelserna vid vistelse på badstranden på Liljeholmen

Det här är den plats i dialogen som ger mest positiva upplevelser. Många anger "glad" och "lugn", oavsett kön, ålder, bostadsort och födelseplats.

Figuren visar vad kvinnor och män angivit för främsta upplevelse vid vistelse på platsen. Respondenten fick ange max två upplevelser.

Personer med funktionsnedsättning ger uttryck för något mer negativa upplevelser, och ett särskilt fokus på förbättring finns för denna grupp i resultatet.

Främsta upplevelserna för de som aldrig besöker platsen

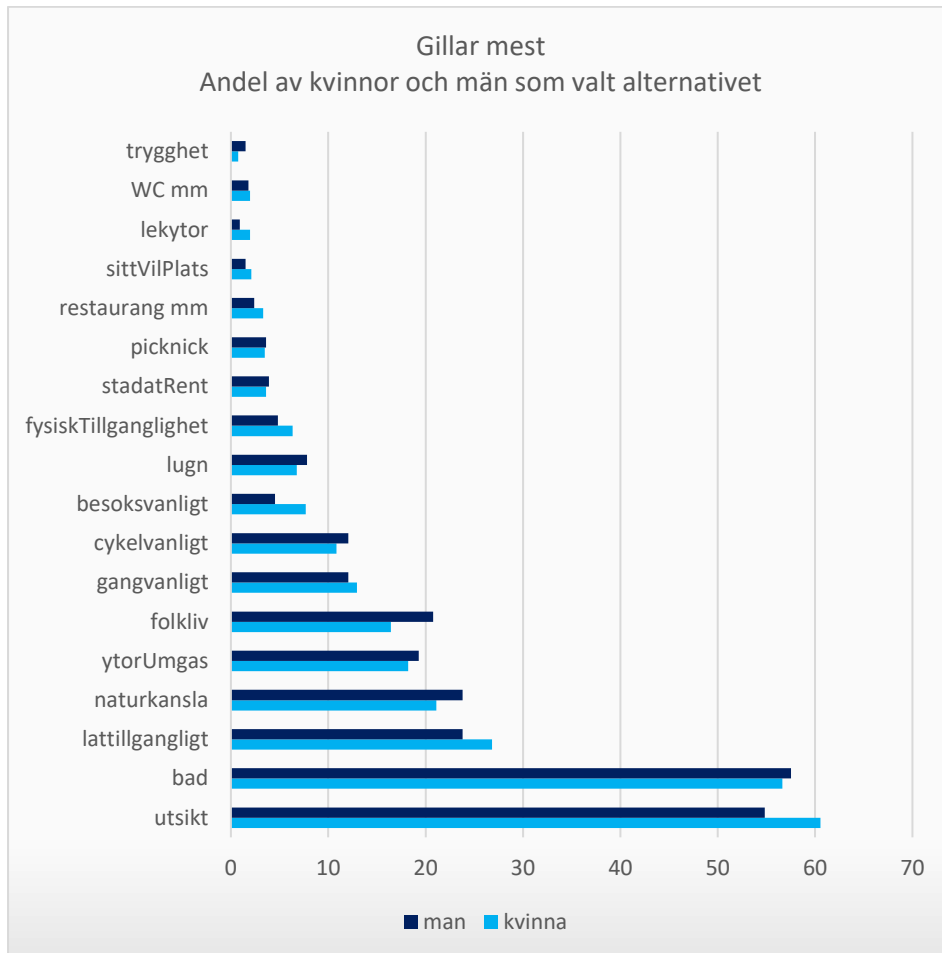
Negativa upplevelser anger de som aldrig besöker platsen, som dock är minst till antalet av alla platser i dialogen, 19 p (2 %). Det rör sig framförallt om upplevelsen att vara ovälkommen.

"Förkastligt och pinsamt hur underutvecklad stranden är. Åker hellre till bränna eller Hjo för att njuta av Vättern.. Skäms på er att ni struntat i stranden" Man, 40-64 år

4.5.2 Gillas mest

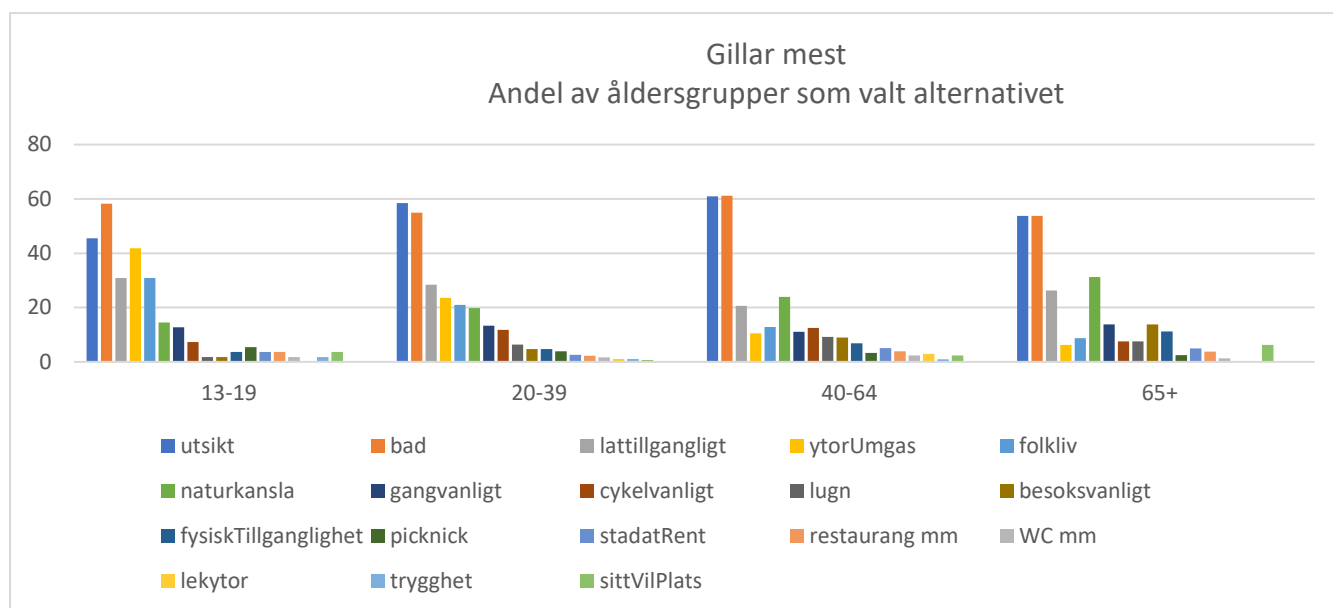
I det här avsnittet presenteras vad som uppskattas mest med badstranden på Liljeholmen idag.

Respondenterna i allmänhet uppskattar badstranden på Liljeholmen för dess strand och bad, utsikt och naturkänsla, att det är lätt att ta sig dit och folklivet.

Figuren visar vad kvinnor och män uppskattar mest med platsen. Respondenten fick välja max tre av svarsalternativen ovan. Svarsfördelningen är jämn mellan kvinnor och män.

Gillar mest utifrån ålder

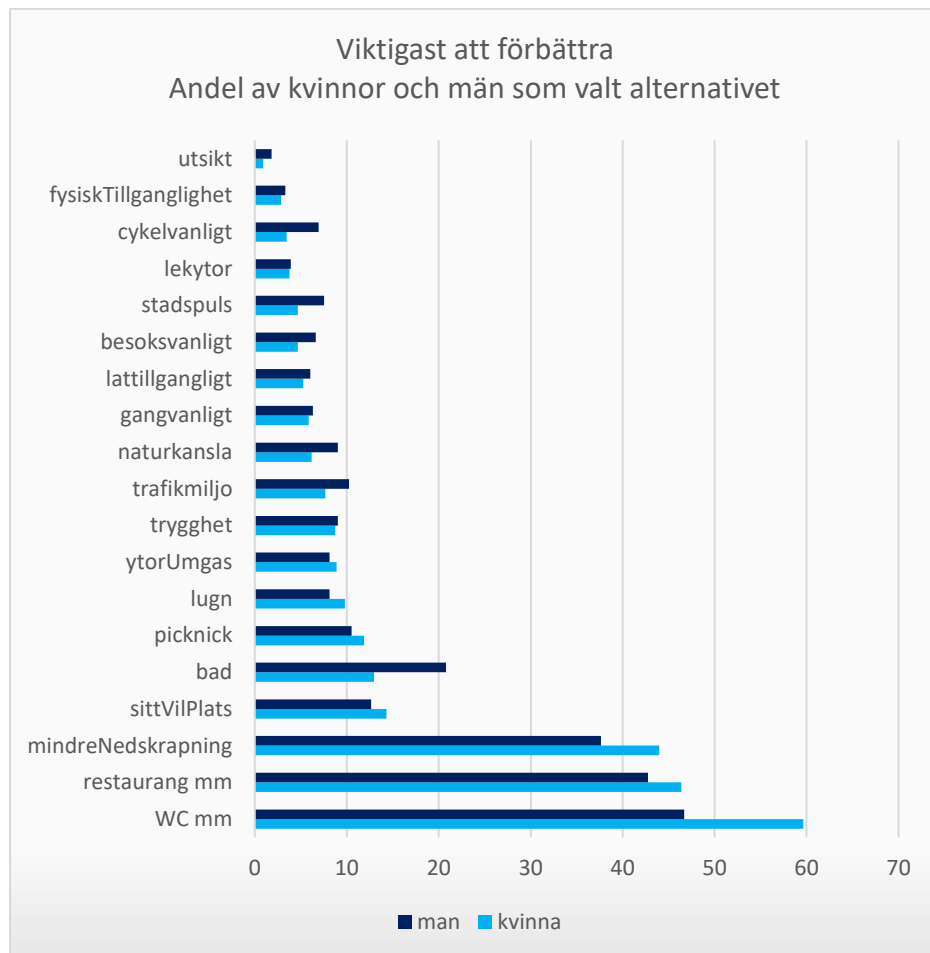
Figuren visar vad olika åldersgrupper angivit att de gillar mest. Det var möjligt att välja tre alternativ.

Personer över 65 år anger naturkänslan som uppskattad i något högre utsträckning än övriga. Också den riktade dialogen med förskolebarn gav resultatet att naturinslagen med stranden är det allra mest uppskattade – såsom att kasta sten i vattnet, klättra i träd och leka i sanden.

4.5.3 Viktigast att förbättra

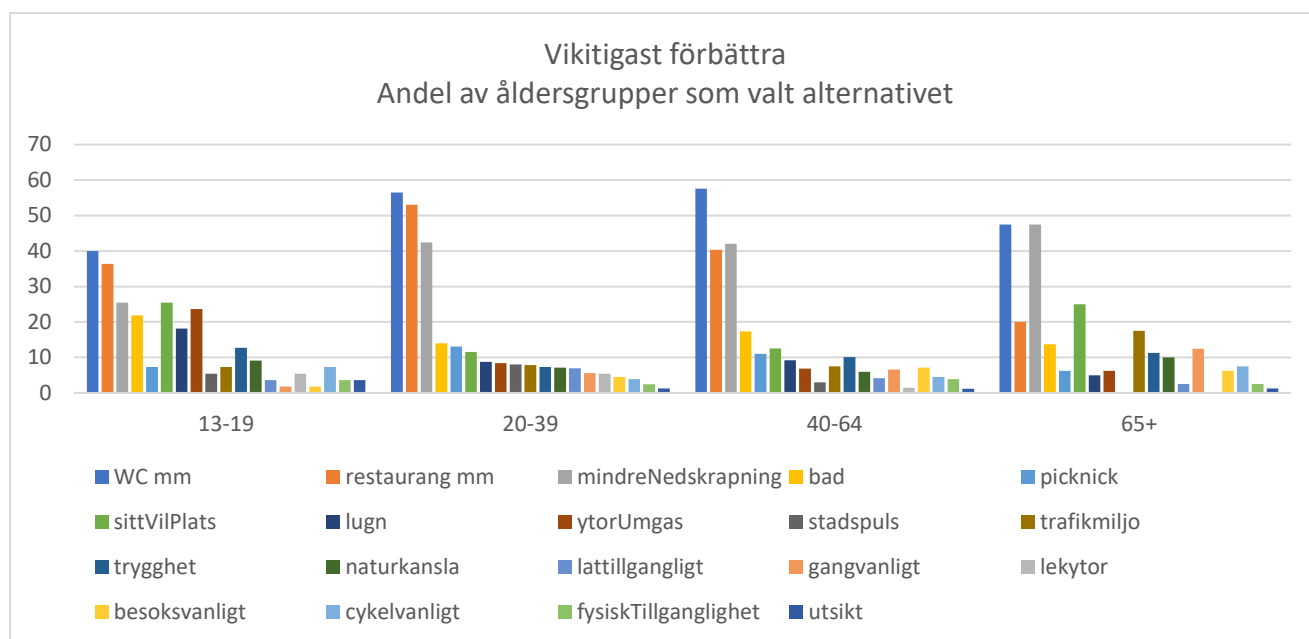
I det här avsnittet presenteras en kort introduktion av vad som i enkäten framkommit som viktigast att förbättra utifrån kön och ålder.

Viktigast att förbättra, uppdelat på kön

Figuren visar vad som främst behöver förbättras enligt den digitala enkätens respondenter. Respondenten kunde ange max tre alternativ. En större andel av kvinnor än män efterfrågar toaletter och andra faciliteter, och en större andel av män än kvinnor anger bad som viktigt förbättringsområde.

Viktigast att förbättra utifrån åldersgrupper

Figuren visar vad som är viktigast att förbättra utifrån åldersgrupper. Tre alternativ var möjliga att välja. Svaren är över lag lika. Yngre personer efterfrågar ytor att umgås i något högre utsträckning än övriga, och 13-19-åringar och personer över 65 år värdesätter mer sitt- och vilplatser.

Viktigast att förbättra uppdelat på teman

Här presenteras förbättringsförslag utifrån teman. Sammanställningen har gjorts utifrån enkätsvar inklusive frisvar i enkäten, platsdialoger och riktade dialoger. Många synpunkter och idéer om förbättring av sjösidan vid järnvägsstationen har inkommit i dialogerna, vilka presenteras i följande centrala teman:

- Toaletter och andra faciliteter
- Kiosk, kafé, restaurang
- Mindre nedskräpning
- Säkrare gång- och cykelväg
- Bad och strandliv
- Övrigt.

Fler, rena och öppna toaletter

Det finns en enormt stor efterfrågan på fler toaletter, i synnerhet sommartid.

Idag finns fyra toaletter i anslutning till restaurang Sjön. De har begränsade öppettider (ungefär i mitten av april till mitten av september, kl. 10-21). Soliga sommandagar kan köerna till toaletterna blir "hundratals meter" och oerhört smutsiga. Kommentarer har även inkommit om att en del inte känner till att toaletter finns.

"Om det finns toaletter så har jag aldrig sett dom." Kvinna, 20-39 år

Bristen på toaletter leder enligt dialogen till att folk inte kan vistas på stranden, kissar i vattnet och "i något grävt hål bakom buskarna för resten".

Bristen på toaletter påpekas som ett problem av många, men det framträder även att för barnfamiljer och i något högre utsträckning för kvinnor är toalettfrågan extra viktig.

"Vi underutnyttjar platsen fullständigt. Som tjej och mamma är det omöjligt att vara på stranden länge utan tillgång till toa, SPECIELLT om man har mens. Pinsamt för en annan! Fika, lekplats, kaffe & glass, brygga & lek i vatten vore nåt!" Kvinna, 40-64 år

Ofta nämns i kommentarerna om toalett även en önskan om bättre/ fler omklädningshytter samt uteduschar och dricksvattenkranar. Det efterfrågas i högre utsträckning av kvinnor än av män.

Kiosk, kafé, restaurang

Det är en mycket stor efterfrågan på kiosk, caféer och restauranger. Det rör dels möjligheten att få i sig något att äta, men även den allmänna stämningen som ett sådant utbud medför i form av folkliv lyfts som viktig av somliga.

Flera efterfrågar en öppning av Restaurang Strand, som verkar ha varit stängd ett tag. Restaurang Sjön uppfattas som dyr och inte till för alla. Det nya fiket på Rosa Villan har nämnts av flera och uppskattats.

Det efterfrågas en variation i utbudet och mer enkel förtäring. Många efterfrågar food trucks i anslutning till stranden. För barn och barnfamiljer är kiosk särskilt efterfrågat. Även barnvänlig matservering utan alkohol och med en bra prisnivå efterfrågas.

För en del innebär det begränsade utbudet av servering att en får lämna stranden och gå iväg till närmsta pizzeria eller åka närmre centrum för att hämta med sig mat.

"Det saknas ett ställe på sommaren att köpa mindre lunch som t.ex. hamburgare, korv, kebab eller macka osv. Något man gärna vill kunna göra utan att behöva gå långt från stranden." Kvinna, 20-39 år

Mindre nedskräpning

Nedskräpning av stranden och ytorna bakom och en allmänt stökig strand är en av de vanligaste synpunkterna om förbättring. Många idéer om förbättring har kommit in:

Fler papperskorgar, papperskorgar som rymmer pizzakartonger, mer frekventa tömningar, allmän uppfräschning runt papperskorgar/soptunnor, papperskorgar där fåglar inte kommer åt skräp.

Krattna stranden för att få bort skräp, glasbitar, pinnar med mera.

”Barnen plockar mycket skräp själva och skräpplockningen på stranden tar ibland över barnens lek. Ibland stannar de upp och skriker ”Cigarett!!!”. Det har de lärt sig att inte plocka utan då får en vuxen komma.

- Det finns ju tusen papperskorgar, säger en flicka och pekar omkring sig, hon förstår inte varför de inte används.”

Egen minnesanteckning från gåtur till stranden med förskola.

Säkrare gång- och cykelväg

Det finns en stor oro för trängseln på gång- och cykelbanan längs badstranden. Cyklar och den snabba elscootertrafiken utgör en risk och framför allt kvinnor beskriver utmaningar när barn ska ta sig till och från gräsmattan och stranden och då måste korsa GC-vägen. Det förekommer flest förbättringsförslag från fotgängare, men även cyklister beskriver situationen som otrygg.

Olika förslag till att hantera detta framkommer, till exempel förbud och bötfällning av fortkörande elscootrar, farthinder, enbart gångtrafik på vissa platser, tydligare skyltning och vägmarkeringar.

Många efterfrågar även parkeringar för att undvika att cyklar och elsparkcyklar står i vägen.

”Jag har varit nära att bli påkörd överallt längs stranden” Kvinna, 15 år

”Tar inte längre med småbarnen eftersom cykelbanan trafikeras av ungdomar på elsparkcyklar/mopeders/skotrar som åker alldeles för fort. Cykelbanan måste korsas om barnen ska leka på lekplats och grönytor.” Kvinna, 40-64 år

”Väldigt stökigt på kvällarna, ofta att man inte kan cykla förbi på cykelbanorna då det är berusade människor över allt och många kastar flaskor på marken så det är glas splitter över cykelvägen.” Kvinna, 20-39 år

Bad och strandliv

Många svarar att förbättring av badet är det viktigaste att prioritera. Det innebär en rad olika saker.

Bryggor efterfrågas av olika åldrar. Det är för att komma ut på djupare vatten, så man slipper gå på stenarna på botten och vada i kallt vatten. Många efterfrågar även hopptorn och flytbrygga att simma ut till.

Brygga skulle gynna personer i rullstol, permobil och med barnvagn att komma närmre vattnet och njuta av utsikten. För en del med fysisk funktionsnedsättning innebär det att möjligheten att bada skapas. Dessutom kan användningen av badstranden på höst och vinter gynnas av en brygga för både kalla bad och naturupplevelsen.

Somliga efterfrågar också ett kallbadhus.

Brygga vid badstranden önskas även för att båtar ska kunna lägga till. Frågan splittrar dock, många uttrycker att de inte vill ha båtar och vattenscootrar vid badplatsen.

Sitt- och vilplatser efterfrågas framförallt av 13-19-åringar och personer över 65 år. En vanlig kommentar rörande sitt- och vilplatser är en önskan att kunna sitta närmre vattnet och det gäller även personer som har rullator eller annat som gör att sandstranden som den är idag inte är tillgänglig.

Rullstolsrampen ner i vattnet är uppskattad. Många önskar även möjlighet att röra sig på sandstranden på en trall eller matta. Att kunna låna rullstol för att ta sig i vattnet efterfrågas också.

”Kolla gärna goda exempel på Ängelholms facebookside där de beskriver tillgänglighet vid deras badplatser. 😊 Det jag saknar mest av allt är utlåning av badrullstol för att kunna bada tillsammans med 8-årigt barnbarn som sitter i permobil.” Kvinna, 40-64 år

En större och bredare sandstrand, med mindre ogräs i sanden samt att stranden gärna får breda ut sig på bekostnad av gräsyrtorna bakom efterfrågas i stor utsträckning. Många kommenterar att stenarna i sanden och på botten bör tas bort. Glassplitter, fimpar och matrester stör vistelsen enligt många.

”Helt galet att det inte finns fler toaletter på en så stor strand mitt i stan, att nedskräpningen är så utbredd och att både gräs och ogräs intill stranden får växa sig så fruktansvärt vildvuxet.” Kvinna, 20-39 år

Lekytor efterfrågas för, och av, barn och unga i olika åldrar. I vattnet efterfrågas bryggor, hopptorn, trampbåtar och flera efterfrågar en uppblåsbar hinderbana. Bryggor efterfrågas av alla åldersgrupper. Lekplats, gungor, utlån av leksaker, rutschkanor och aktiverande lek såsom hinderbana är andra förslag på en mer barnvänlig plats.

Solskydd och rumslighet. Framför allt för barn, men även kvinnor över 65 efterfrågas solskydd på badstranden. Såväl träd som parasoller nämns. Tonårstjejer beskriver att de känner sig uttittade på stranden då den högt trafikerade gång- och cykelbanan passerar precis där folk ligger. Buskar efterfrågas som lösning på det här.

Inspirerande stränder. Det finns en hel del kommentarer om att ta inspiration av andra stränder. Kommentarer om att blicka mot Rivieran, utomlands och att skapa en mer internationell känsla är relativt vanliga. Folkliv, restauranger, mer badmöjligheter, en större strand och en allmän upprustning nämns ofta i de här sammanhangen. Dialogen har genererat många exempel på andra stränder att ta efter. De vanligast förekommande är Motala, Helsingborg, Rättviksbryggan och Axamo. Axamo nämns för att det finns toaletter, är mer barnvänligt, finns träd, butik, kiosk och är en mer ordnad badplats.

”Jag har väntat på att kommunen ska inse att vi bor precis intill en fantastisk sjö med strand längs med hela stan. En sån möjlighet! Ta inspiration utomlands. ...” Kvinna, 20-39 år

Övrigt

- Tydligare regler för hundars vistelse på stranden och badet efterfrågas, liksom möjligheter för utpekade platser för hundar. En del vill inte att det ska vara tillåtet att bada med hund.
- Utegym efterfrågas för olika åldrar.

- Cykelparkeringar och parkeringar för elsparkcyklar.
- Trygghets- och trivselskapande personal - som på olika sätt bidrar till trivsel och upprätthåller ordningen på stranden är en idé som flera lyfter. Det handlar till exempel om att städa stranden, livräddare, väktare som kan bötfulla nedskräpning och se efter bus/fortkörning på gång- och cykelvägen. Förslag har givits om att förena den här efterfrågan med att ge unga sommarjobb.

4.5.4 Sammanfattning

Liljeholmen är den plats som väckt störst engagemang i vår enkät och har flest besökare på sommaren. Det är därför en plats som är viktig att prioritera, där både mindre satsningar och större investeringar kan ge stora effekter.

Följande åtgärder har stor betydelse att genomföra på **kort sikt**:

- Utveckla serviceutbudet och faciliteter. Det kan ske med flexibla och tillfälliga lösningar. Plats för foodtrucks, bajamajor, lägga ut en flytbrygga.
- Hantera nedskräpningen under sommarmånader med krattning av stranden och mer frekvent tömning av sopkärl.
- En plastmatta längs stranden underlättar vistelsen både för de som vill komma nära vattnet med barnvagn/rullstol/rullator.
- Åtgärder för gång- och cykelbanan. På kort sikt exempelvis uppmana förbipasserande att leda cyklar/elscooter, redan i sommar och tydligare vägmarkeringar.

På **längre sikt** finns flera åtgärder att arbeta med:

- Lättillgängliga och könsneutrala omklädningshytter, uteduschar och dricksvattenkranar.
- Brygga för bad och lek, som även lockar till vistelse och promenader året runt.
- Överväg att ha säsongsanställd personal på plats som kan hjälpa till med städning, undervisa i simskola, vara badvakter, hyra ut solstolar, bistå personer med funktionsnedsättning för att bada, hålla efter cykel- och elscootertrafiken och arrangera vattenlekaktiviteter för barn.
- Åtgärder för att undanröja riskerna med trafiken på cykelbanan.

Nästan uteslutande rör kommentarer i frisvaren i enkäten förbättringsförslag. Men det finns även en hel del som är nöjda med stranden som den är idag, och betonar att det är viktigt att vara rädd om stranden och inte utveckla för mycket.

"Stranden är fin nu. Förstör den inte med en massa byggnationer mellan vattnet och cykelvägen! För oss i stan utan bil är det den enda tillgängliga stranden så gör inte för mkt "puls", finns ju inget alternativ." Kvinna, 20-39 år

Stranden på Liljeholmen uppskattas dessutom för vad den är av barn och förskolegrupper. I synnerhet de mindre folktäta dagarna utanför högsäsong. Stenarna, vattenbrynet och sanden erbjuder uppskattad lek i naturmiljö.

Badstranden på Liljeholmen

Bilden visar förskolebarn som leker på stranden vid Liljeholmen.

4.6 Aktivitetsytan nedanför Rosenlund

Fokusplatsen ligger längst i öst på Vätterstranden och gränsar till Rosenlund, rosariet samt ett naturreservat som vätter ut längst klipporna. Platsen innehåller gräsytor, och spontanidrottsytor i form av volleybollplaner, basketplan och en passningsring för fotboll. Här är det både spontana spel såväl som klubbar som använder planerna.

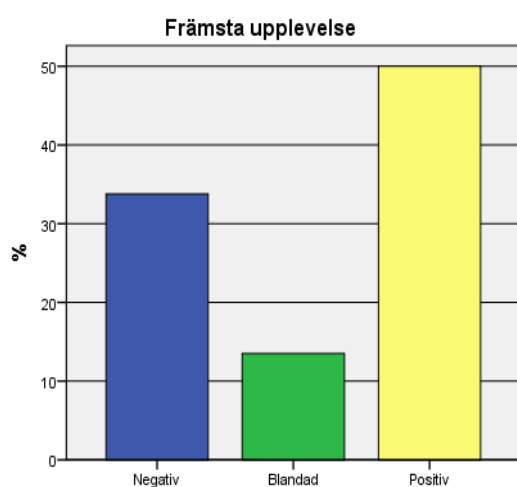
Svaren antyder att en del avser badstranden och i somliga fall finns det en notering om det. För respondenterna är det troligtvis inte uppenbart var gränsen i enkäten mellan badstranden och aktivitetsytan, går.

Den här platsen har lockat störst andel respondenter i åldersgruppen 13-19 år, 14 % av respondenterna.

Dialog	Deltagande
Enkät	370 svar, varav 206 kvinnor (56%) och 159 män (43%)
Platsdialog	61 idéer med fokus på barn 0-12 år, tjejer 13-20 år, de som inte sportar, övriga
Riktad dialog	Perspektiv från tonårstjejer och kvinnor över 65

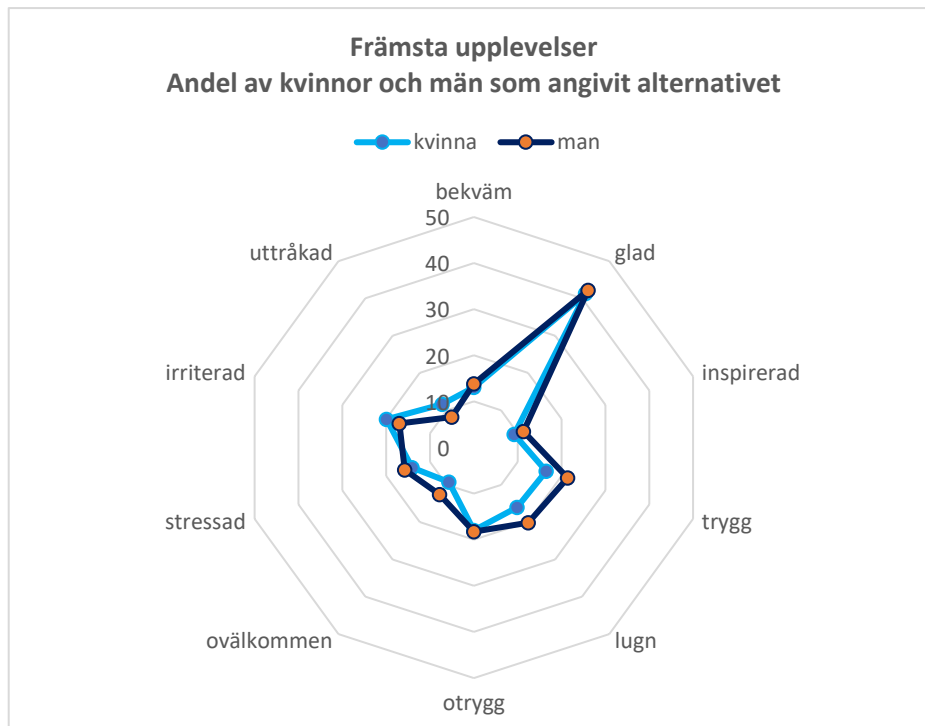
4.6.1 Främsta upplevelserna vid vistelse på aktivitetsytan nedanför Rosenlund

Respondenterna fick möjlighet att ange vilka två upplevelser de främst har vid vistelse på platsen.

Figuren visar en sammanställning av upplevelserna. Ungefär hälften anger bara positiva upplevelser och den andra hälften antingen bara negativa eller en blandad upplevelse. Det är inga större skillnader mellan könen.

Främsta upplevelserna för kvinnor och män

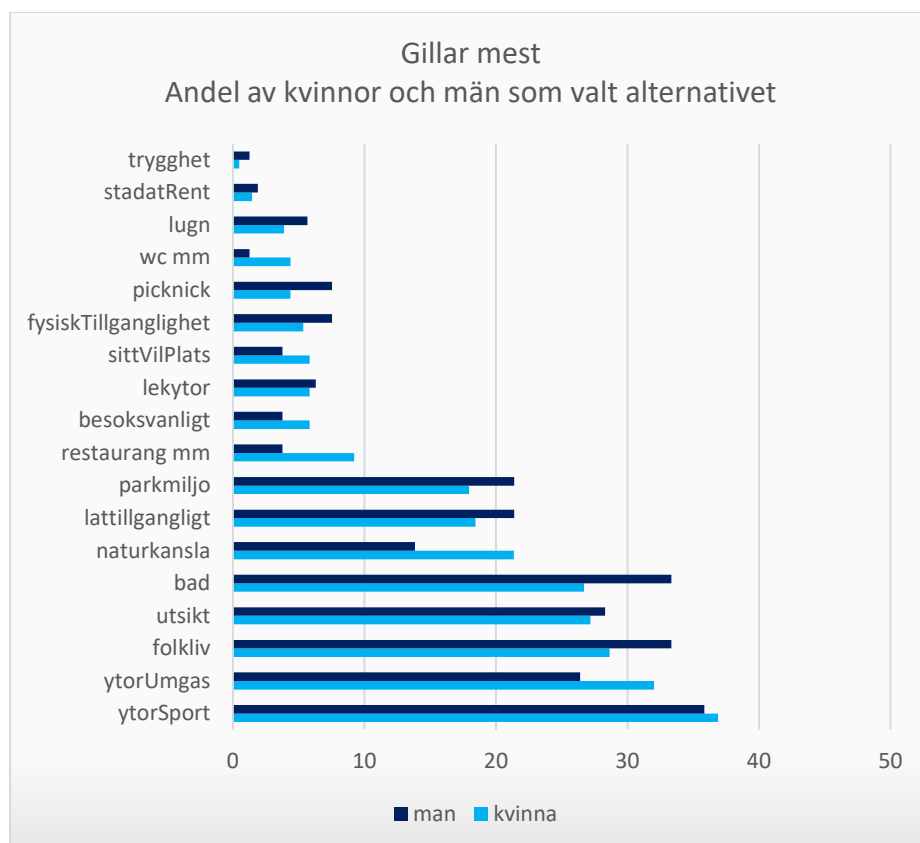
Figuren visar vilka upplevelser som kvinnor och män har på platsen. Två alternativ var möjliga att välja. Den vanligaste angivna upplevelsen på platsen är Glad. Ungefär lika stor andel anger otrygg och män anger trygghet i något högre utsträckning än kvinnor.

4.6.2 Gillas mest

Det som folk uppskattar mest med Aktivitetsparken nedanför Rosenlund är sportytorna, de sociala värdena i form av folkliv och umgängesmöjligheter, naturvärden i form av utsikt och naturkänsla. Många har även svarat att de uppskattar badet.

I riktad dialog med unga tjejer framkommer att "auran", eller stämningen med alla människor på platsen är en väldigt positiv aspekt.

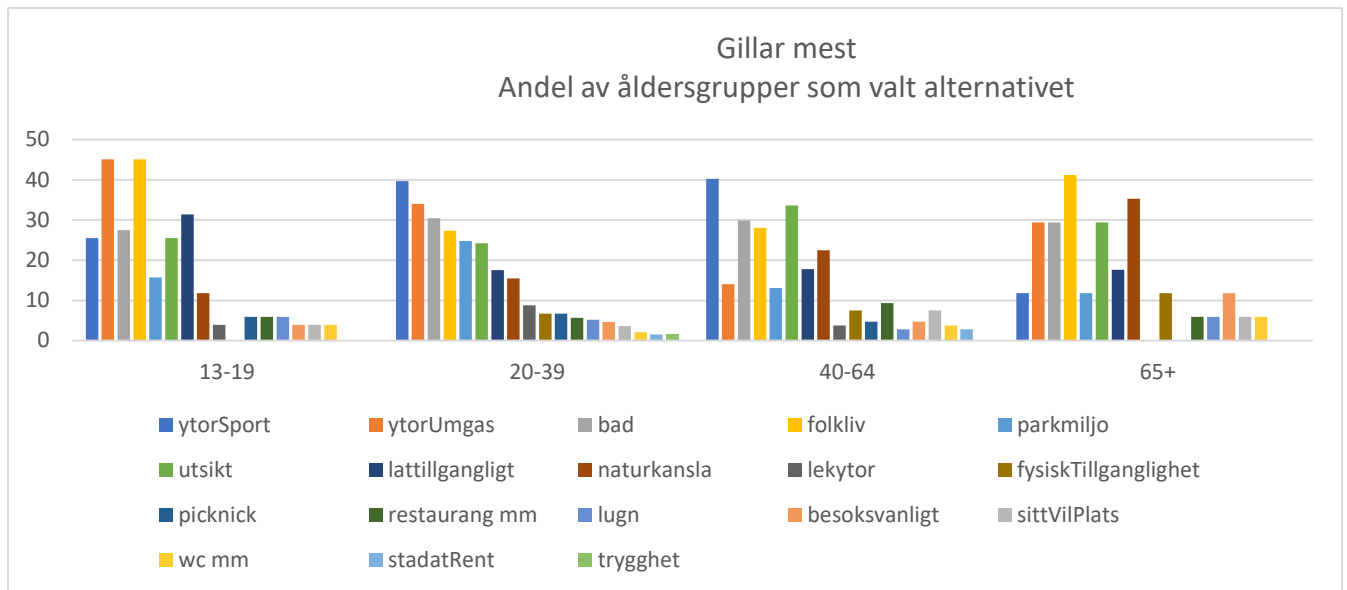
Gillas mest av kvinnor och män

Figuren visar hur stor andel av kvinnor respektive män som valt olika alternativ som gillas mest. Respondenten fick välja max tre av svarsalternativen ovan.

Kvinnor uppskattar i något högre utsträckning Ytor att umgås på och Naturkänsla, medan män i något högre utsträckning än kvinnor anger folkliv och bad.

Gillas mest utifrån ålder

Figuren visar hur stor andel i olika åldersgrupper som angivit alternativet som viktigast att förbättra. Tre alternativ kunde väljas.

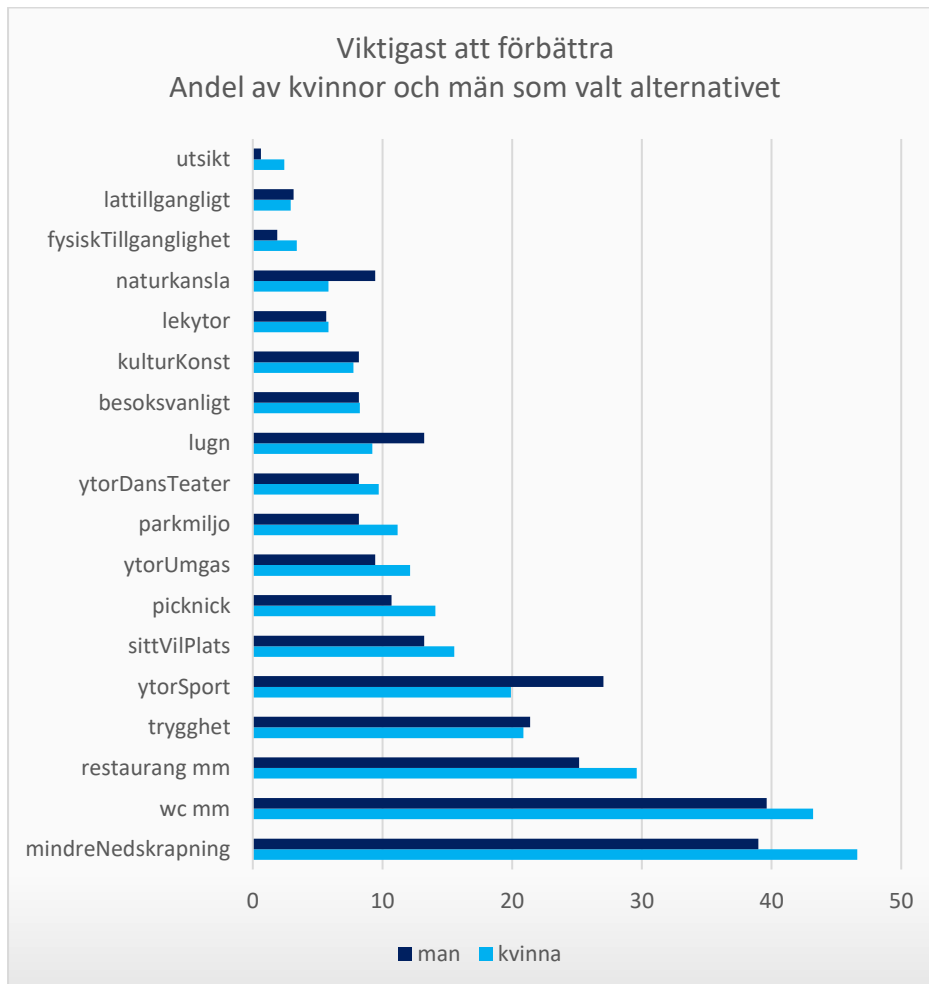
Åldern har viss betydelse för vad som gillas mest med platsen.

- De äldsta och de yngsta uppskattar folklivet i något högre utsträckning än åldersgrupperna 20-39 och 40-64.
- Personer över 65 år uppskattar naturkänslan mer än övriga grupper, men i lägre utsträckning än övriga grupper ytorna för sport.
- De yngsta, 13-19-åringarna, anger att de uppskattar att platsen är lättillgänglig i högre utsträckning än andra.

4.6.3 Viktigast att förbättra

I det här avsnittet presenteras en kort introduktion av vad som i enkäten framkommit som viktigast att förbättra utifrån kön och ålder. Därefter följer en presentation av förbättringsområden uppdelat i teman.

Viktigast att förbättra fördelat på kvinnor och män

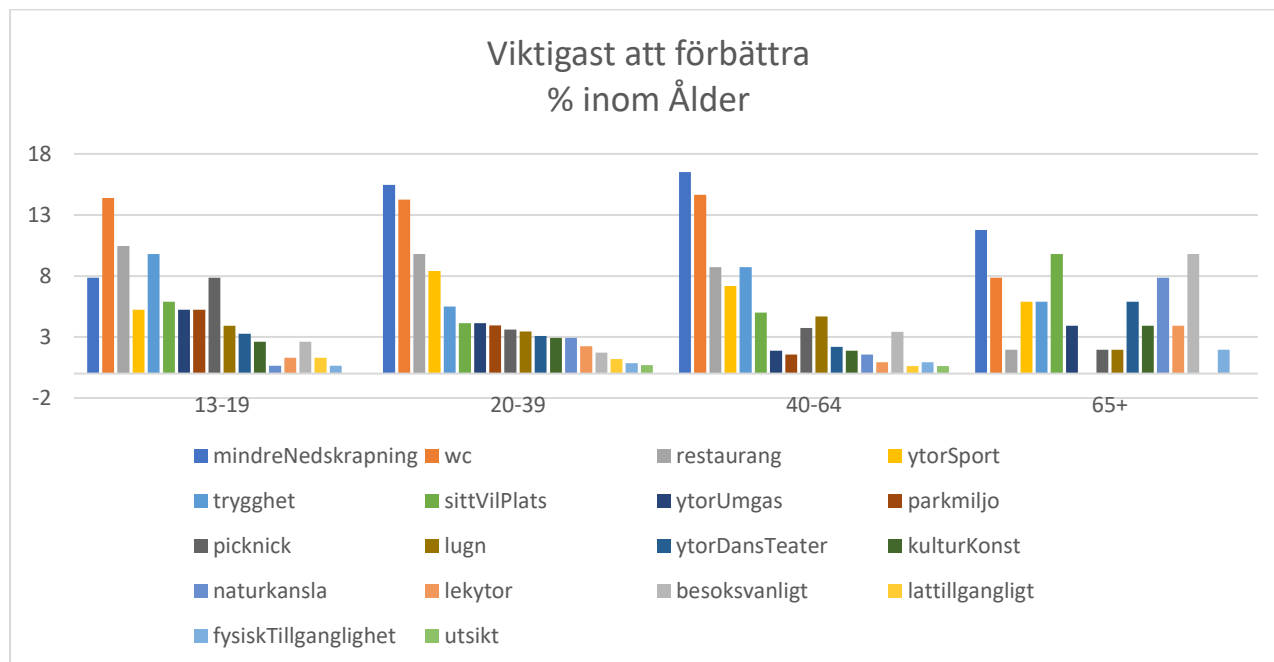

Figuren visar vad kvinnor och män uppskattar mest. Tre alternativ var möjliga att ange.

Viktigast att förbättra i olika åldersgrupper

Det är en större koncentration i åldrarna 20-39 och 40-64 runt vad som önskas för förbättring. Mindre nedskräpning och toaletter är allra vanligast i de här åldersgrupperna.

De respondenter som är 65+ är frekventa besökare. 15 av 17 av de respondenterna besöker stranden året om eller några gånger per årstid.

Figur en visar hur stor andel i olika åldersgrupper som angivit alternativet som viktigast att förbättra. Max tre alternativ kunde väljas.

Viktigast att förbättra, uppdelat i teman

Här presenteras förbättringsförslag utifrån teman. Sammanställningen har gjorts utifrån enkätsvar inklusive frisvar i enkäten, platsdialoger och riktade dialoger. Många synpunkter och idéer om förbättring av sjösidan vid järnvägsstationen har inkommit i dialogerna, vilka presenteras i följande centrala teman:

- Aktivitetsutbud och faciliteter
- Umgängesytor, sittplatser, brygga, bad
- Tryggheten
- Mindre nedskräpning
- Toaletter, dusch, omklädningsrum och vattenkran
- Kafé, kiosk, restaurang.

Aktivitetsutbud och faciliteter

Mer ytor för sport är ett vanligt förbättringsförslag, av män i högre utsträckning än kvinnor. Det handlar om att få mer av, och förbättra det som redan finns; basketplaner och volleybollplaner. Men även om att skapa ett bredare utbud av aktiviteter.

"Vore bra med något typ träningsdäck eller liknande typ trall där du kan ha pass."
Kvinna, 20-39 år

Efterfrågan på aktiviteter får gärna tilltala även yngre barn och äldre personer och lekplatser och leksaker efterfrågas, i synnerhet av kvinnor. Förslag som inkommit är boule, skejtplats och fotbollsmål. Utegympa efterfrågas av kvinnor och män.

"Ett utegym! Det vore roligt att hänga i! Gärna ett som passar stora och ett som passar små. Bredvid varandra." Kvinna 65+ år

Förbättring av platsen rör även toaletter vattenkranar, dusch och sittbänkar.

"Det vore bra med dusch, wc och dricksvatten i anslutning till beachvolleybollplanerna. Det vore också bra med bänkar och nät runt planerna som hindrar bollar från att åka iväg." Man, 40-64 år

Liksom på badstranden på Liljeholmen finns det kommentarer om badet. Många rör att brygga önskas och att stenarna rensas bort från sanden och botten. Även önskemål om kallbadhus förekommer.

"Det vore väldigt roligt om det fanns en lång brygga som går ut en bra bit som man kan hoppa i direkt i djupt vatten. Detta skulle nog vara väldigt uppskattat av många." Man, 20-39 år

"Ett kallbadhus vore oerhört trevligt eller en lång badbrygga med stegar under vår, sommartid och höst skulle möjliggöra utökad tillgänglighet." Klammer Man, 40-64 år

Umgängesytor och sittplatser

Ytor att umgås på, sitt- och vilplatser och picknickplatser efterfrågas i hög utsträckning, och något oftare av flickor/kvinnor än av pojkar/män (både enkät och platsdialog).

Sitt- och vilplatser efterfrågas i högst utsträckning av personer över 65 år.

"Bygg fler anordnade platser för grillning med tak som man kan nyttja året om" Man, 40-64 år

"Fler lugna sittplatser, bord och bänkar för vila och reflektion" Kvinna, 65+ år

Trygghet

Trygghet anges av kvinnor och män i samtliga åldersgrupper som viktigt att förbättra på den här platsen. Det är framförallt kopplat till gäng som hänger och festar, samt till gång- och cykelbanan.

"Detta är en yta som vacker, bra med sportytor. Under de övriga årstider är jag där nästan dagligen. Sen kommer sommaren och med den oroligheter m mycket skräp, folk som kör olika fordon på cykelvägen-snabbt utan hänsyn,fylla, skräp.så ledsamt. " Icke-binär person, 40-64 år

Kvinnor beskriver i kommentarer i enkäten att de känner sig otrygga på platsen på grund av närvaron av drogpåverkade och droghandel.

"Toaletterna behöver förbättras och fräschas till. Många gånger jag är där ser jag bråk och slagsmål. Känner mig otrygg. Också mycket nedskräpning. ..." Kvinna, 20-39 år

Gång- och cykelbanan är också en otrygghetsfaktor. Snabbåkande cyklar och elsparkcyklar anges som en utmaning och risk, i synnerhet i relation till barns vistelse på platsen. Därtill önskas stängsel runt bollplanerna så bollar inte rullar ut på cykelbanan.

”Det behöver läggas till ett staket vid basketplanen åt öster. Bollar rullar ut på cykelbanan där cyklister kommer i hög fart. Vår 5-åring råkade ut för en cykelolycka när en boll rullade ut framför däck i hög fart. Inget brutet men blodig” Kvinna, 40-64 år

Restaurang, kafé, kiosk

Förbättring av utbudet av restaurang, kafé och kiosk är mycket efterfrågat. Då platsen ligger direkt vid ett annat fokusområde i enkäten, badstranden på Liljeholmen, så utvecklas beskrivningen av vad som efterfrågas i det avsnittet. Yngre efterfrågar matservering i betydligt högre utsträckning än åldersgruppen 65+ år.

”Rosa villans nya upplägg har verkligen lyft området!” Icke-binär person, 20-39 år

Toaletter

Toaletter efterfrågas i mycket hög utsträckning. Det är vanligare att kvinnor efterfrågar och utvecklar de här aspekterna i frisvaren.

”Det festas en del på gräsyterna, men toan är bara öppen till kl 21. Längre öppettider behövs, tills dess fortsätter vi att kissa i alla buskar.” Från platsdialog

”Det hade varit trevligt med någon slags toalett eller dass som är öppet dygnet runt, eller till kl 04:00 eller liknande. Vistas man på platsen så kan det vara svårt att hitta en toalett vilken är lite jobbigt, speciellt om man har mens.” Kvinna, 13-19 år

Då platsen ligger direkt vid ett annat fokusområde i enkäten, badstranden på Liljeholmen, så utvecklas beskrivningen av vad som efterfrågas i det avsnittet.

Mindre nedskräpning

Liksom på badstranden intill är mindre nedskräpning och bättre sophantering det mest valda alternativet för förbättring av aktivitetsytan nedanför Rosenlund.

Bötfällande vakter/poliser föreslås av flera.

Fördjupning av mindre nedskräpning finns i avsnittet Badstranden på Liljeholmen, då fokusområdet ligger i direkt anslutning till aktivitetsytan på Rosenlund.

Övrigt

- En hundvänligare plats. Med tydlighet om var hundar får vara och gärna en rastgård.
- Besöksvänlig året runt. Framförallt i gruppen personer över 65 år lyfts detta som viktigt att förbättra. En lösning är kallbadhus och ett annat förslag är utomhusträning under tak.

”Viktigt att kunna besöka året runt för jag brukar ha nyfikna gäster från andra länder året runt” Kvinna, 20-39 år

4.6.4 Sammanfattning

Den här platsen är uppskattad och används av många olika grupper. Den verkar även engagera fler yngre än de andra platserna, vilket troligtvis hör samman med att det är mycket folk och en plats att umgås på. Det är en positiv sak att det är en befolkad plats med olika aktiviteter och badstranden alldeles intill. Utifrån det finns mycket förbättringspotential, men häri ligger sannolikt även utmaningen att det kvällstid för en del uppfattas som otryggt med gäng som vistas på platsen.

Vid utveckling av platsen rekommenderas ett helhetsgrepp runt aktivitetsytan nedanför Rosenlund och badstranden på Liljeholmen. Förbättringsområdena överlappar varandra när det kommer till nedskräpning, toaletter, badet och ett större och varierat utbud av serveringar och kiosker.

En sammanvägd bedömning är att följande är viktigast att förbättra på aktivitetsytan nedanför Rosenlund.

- Ett breddat aktivitetsutbud för olika åldersgrupper.
- Toaletter och åtgärder för minskad nedskräpning.
- Kiosk eller kafé.
- Mer sittplatser och umgängesytor.
- Trygghetsskapande insatser, framför allt kvällstid.

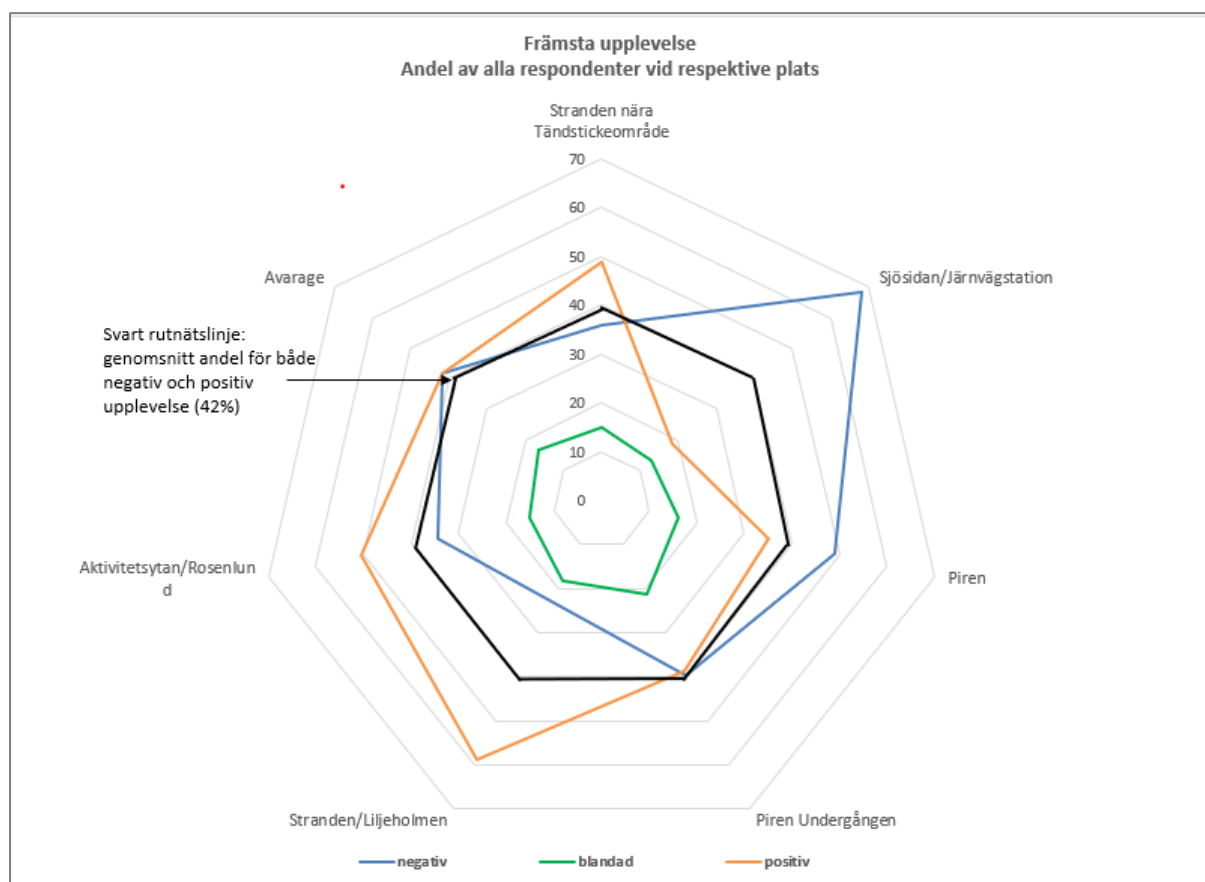
5 Diskussion och sammanställning

I det här avsnittet presenteras en sammanfattning av resultaten i dialogen. Först presenteras en översiktlig jämförelse mellan platserna i dialogen. Därefter följer en sammanfattning av de främsta förbättringsområdena för fokusplatserna, följt av en fördjupning i hur arbetet kan inkludera jämställdhet och Agenda 2030-mål i nästa steg. Avslutningsvis föreslås ett antal principer för den kommande utvecklingen av Vätterstranden.

5.1 Sammanfattning av upplevelserna på alla platser

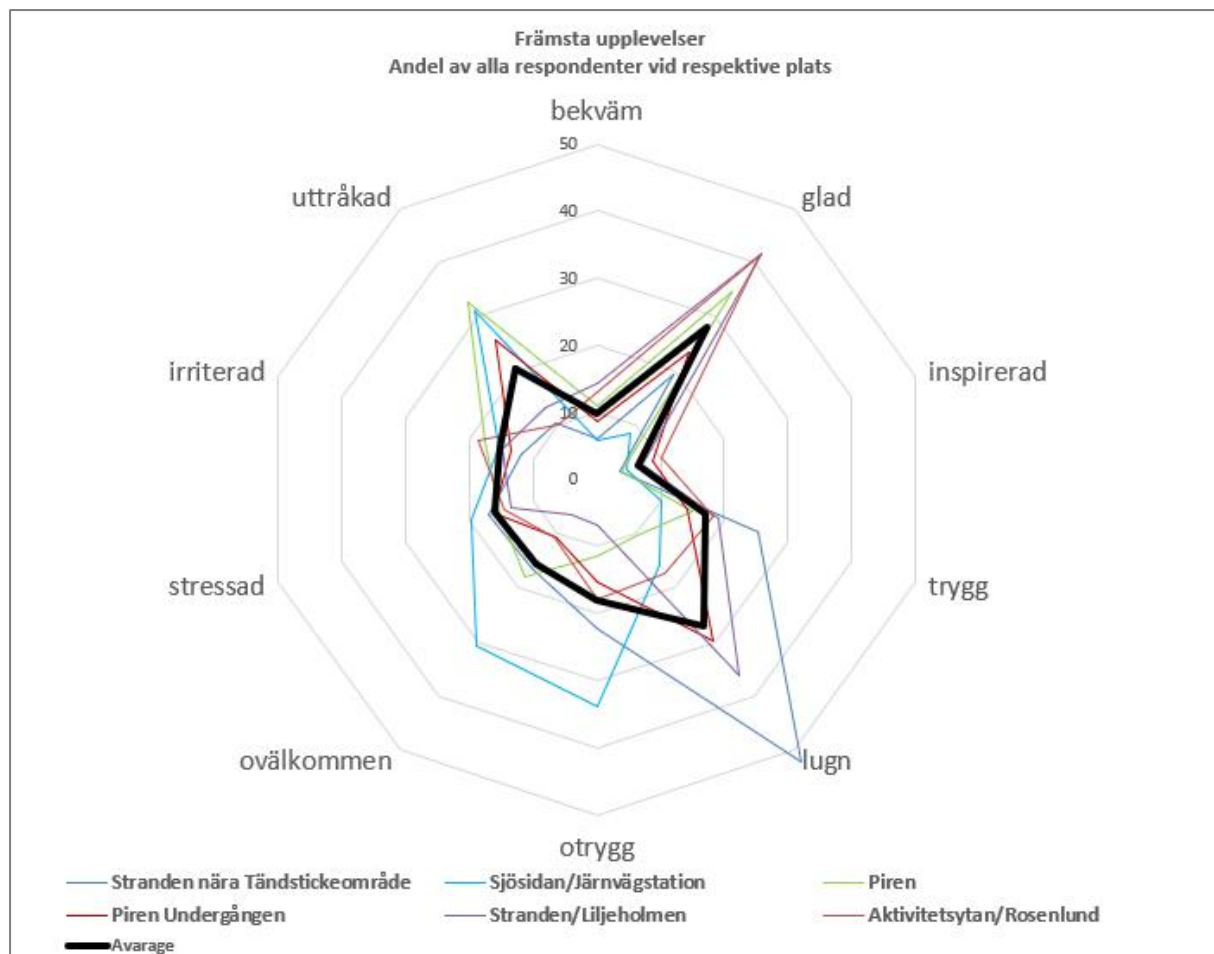
I det här avsnittet presenteras en översiktlig jämförelse mellan platserna i dialogen.

Upplevelserna av alla platserna

Figuren visar upplevelserna sammanställda som positiva, blandade och negativa av de sex platserna längs Vätterstranden enligt enkätens respondenter.

Sandstranden på Liljeholmen, Aktivitetsytan nedanför Rosenlund och Stranden väster om Tändsticksområdet upplevs mest positivt, medan Järnvägsstationen och Piren förknippas med mer negativa upplevelser. Raksträckan mellan Piren och Undergången är den plats som har mest blandade upplevelser, positiva och negativa.

Figuren visar de främsta upplevelserna vid olika platserna, enligt enkätens respondenter.

5.2 Sammanfattning av förbättringsområden på alla platser

Figuren visar en övergripande sammanställning av de främsta förbättringsområden på de sex platserna. Det här är en sammanvägd bedömning av allt resultat i dialogen.

Sammanfattning främsta förbättringsområden för alla fokusplatser						
	Tändsticks-stranden	Sjösidan järnväg	Piren	Raksträckan Piren-Undergången	Badstranden Liljeholmen	Aktivitetsytan Rosenlund
Umgängesyta folkliv, sitt- och vilplatser						
WC , dusch dricksvatten omklädningsrum	Kritiskt sommartid				Kritiskt sommartid	Kritiskt sommartid
Grönt – natur och park						
Matservering, kiosk	Gäller hela Vätterstranden					
Mindre skräp					Kritiskt sommartid	Kritiskt sommartid
Lättillgängligt						
Trygghet	Gäller hela Vätterstranden					
Bad						
Bryggor						
Besöksvänlig året runt						
Båtliv						
GC-banan	Gäller hela Vätterstranden			Kritiskt sommartid	Kritiskt sommartid	Kritiskt sommartid
Övrigt	Avskärma järnvägen Stryöjning och städning Koppling till staden	Skapa trygg och tillgänglig målpunkt	Varierat utbud Året om Platsutveckla	Trädäck Sociala ytor Ökat folkliv Året om Trygghet hög prio	Enkel mat Fysiskt tillgänglig sandstrand	Breda aktivitetsutbudet Trygghet hög prio
Grön = prioritet						
Ljusgrön = vanligt önskemål						
Vit = ej prioritet						

Tabellen nedan visar en grov sammanställning av vad som är viktigt gällande karaktären och inkludering på Vätterstranden när den utvecklas framåt.

Platsens karaktär framåt						
	Strand vid Tändstick	Sjösidan järnväg	Piren	Raksträckan Piren-Underg.	Badstranden Liljeholmen	Aktivitetsytan Rosenlund
Behåll	Känslan av den lilla stranden	Utsikt Gång- och cykelvänlig	Utsikt Restaurang-liv	Naturkänsla	Utsikt, naturkänsla och badet	Ytor för sport Välbesökt
Viktigast för jämställdhet – vilket blir bra för alla	Toaletter	Trygghet Gångbron Häng Folkliv/målpunkt	Barnvänligt matutbud och miljö	Koppling till staden Trygghet	Toaletter Lekytor Säker GC-väg Rumslighet	Öka trygghet Umgängesytor sittplatser Aktivitetsutbud för fler?
Karaktär	Lugn plats, bad, grönska	Grön, social, befolkad	Folkliv året runt, olika restauranger konst, utsikt	Välbesökt stråk för rekreation, bad, umgänge Året runt	Omhändertagen Organiserad Bästa badstranden	Aktiv rekreativ för olika grupper

5.3 Jämställdhet och Agenda 2030 i relation till dialogens resultat

Dialogen om Vätterstranden har genomförts med fokus på jämställdhet och Agenda 2030. Vem som deltagit och gjort sin röst hörd, såväl som vilka förslag som lyfts vidare har skett på ett sätt som inkluderar flickor, pojkar, kvinnor, män och icke-binära i olika åldrar och med en medvetenhet om bostadsort, födelseland och funktionsvariation. Detta är ett sätt att skapa lika möjligheter till delaktighet och inflytande, för att bidra till att olika röster görs hörda när Jönköpings stora resurs Vätterstranden ska utvecklas.

I dialogen var det viktigt att ha en genomgående medvetenhet om jämställdhetsutmaningar- och potential. Resultatet är ett antal aspekter som är av särskild vikt att beakta ur det hänseendet.

Grupper med främst negativa upplevelser av platserna

Den grupp som uttrycker främst negativa känslor vid vistelse på alla platser är de som aldrig besöker den. Där tillräckligt underlag finns (stranden väster om Tändsticksområdet, sjösidan vid järnvägsstationen och Piren) har förbättringsområden för gruppen aldrig-besökare presenterats separat. På Liljeholmen uttrycker personer med funktionsnedsättning jämförelsevis mer negativa upplevelser vid vistelse på platsen. Resultatet beaktar tillgänglighet där, liksom på andra platser i enkäten.

Utmaningar och potentialer för en mer inkluderande Vätterstranden:

Upplevd otrygghet utomhus – kvinnor uttrycker i enkäten och ofta i de öppna enkätsvaren ("Jag vill också säga att") otrygghet i större utsträckning än män. Otryggheten är inte alltid definierad men är bland annat kopplad till oro för gäng som hänger, att utsättas för sexuella ofredanden och känslan att inte kunna ta sig från platsen. I synnerhet aktivitetsytan nedanför Rosenlund, raksträckan mellan Piren och undergången och sjösidan vid Järnvägsstationen upplevs som otrygga platser av kvinnor och män och i högre utsträckning av kvinnor.

Otrygghetsfaktorer som uttrycks av både män och kvinnor är kopplade till trängsel på gång- och cykelbanan. Stim och stök sammankopplat med häng och festande på Piren, aktivitetsytan nedanför Rosenlund och vid sjösidan vid järnvägsstationen är likaså otrygghetsskapande för kvinnor och män.

Den allmänna efterfrågan på ett lyft för hela strandsträckan och alla tusen idéer som inkommit kan ge ett ökat folkliv och tryggare platser – över dygnet och året om. Att stärka kopplingarna till staden ger förutsättningar för ett ökat flöde av människor. Raksträckan mellan Piren och Undergången framträder som en plats som kvinnor, män och äldre personer undviker på grund av oro för att inte kunna ta sig från platsen.

Likaså är efterhållna och städade platser viktigt för att öka tryggheten och känslan av att vara välkommen. Hos tjejer finns också en efterfrågan om buskar och mer rumslighet för att inte vara så exponerad för gång- och cykelbanan vid stranden på Liljeholmen.

Faciliteter såsom toaletter, dricksvatten och omklädningsrum efterfrågas av alla, och i högre utsträckning av kvinnor än av män. Det är ett mönster som ofta syns i stadsutvecklingsprojekt som fokuserar på jämställdhet. Att skapa könsneutrala lösningar är likaså viktigt. Bristen på toaletter har i flera fall beskrivits som orsaken till att kvinnor och kvinnor med barn inte besöker Vätterstranden.

Barnvänlighet. Normen att kvinnor har huvudansvaret för barn avspeglas i de öppna enkätsvaren ("Jag vill också säga att") då det är något vanligare att kvinnor efterfrågar förbättringar som passar barn och barnfamiljer. Det viktigaste för att göra Vätterstranden bättre för barn och barnfamiljer är toaletter, en trygg gång- och cykelbana, lekplatser, möjlighet till naturlek, mindre nedskräpning, solskydd och kiosk och servering med bra prisnivå.

Sitt- och vilplatser och umgängesytor efterfrågas oftare av äldre respondenter och av kvinnor. Målpunkter längs stranden där en kan stanna till är viktiga för att skapa en levande plats såväl som för de som behöver vila längs promenaden eller av olika anledningar inte kan eller vill sitta på marken. Likaså är det viktigt att vara medveten om att skapa aktiviteter som lockar flickor, pojkar, kvinnor och män och att exempelvis aktivitetsutbudet nedanför Rosenlund kompletteras med ytor som attraherar barn, unga tjejer och äldre personer.

Universell utformning är viktigt i utvecklingen för att skapa miljöer som är tillgängliga för alla, inklusive personer med funktionsnedsättning. Vid utvecklingen är det viktigt att från början designa inkluderande så att såväl sittplatser, umgängesytor, serveringar, sandstrand och bad tillgängliggörs.

5.4 Framåtblick

Ett antal övergripande principer för utvecklingen har identifierats i sammanställningen av dialogresultatet.

Uppvärdera stadsstranden och ta vara på engagemanget

Så många kommentarer och det oerhörda engagemanget som platsen väcker innebär en omfattande efterfrågan från Jönköpings invånare på att Vätterstranden bör utvecklas till den pärla den kan bli. Resultatet är många konkreta idéer till förbättring, som stärker stranden som helhet men också utifrån var och en av platsernas specifika karaktär. Det gemensamma budskapet är att stranden är en outnyttjad resurs och något som invånarna vill vara mer stolta över. Dialogen visar att många är villiga att bidra till utvecklingen.

Variation

Variation bör ske över året såväl som i utbud och funktioner. Det efterfrågas olika sorters funktioner och ett varierat utbud av matservering och kiosk, aktiviteter, konst, träningsmöjligheter, båthamn, lektyr, picknickplatser, bastu med mera - vilket ger stora möjligheter att skapa en strandremsa som attraherar en mångfald av besökare med olika plånböcker och intressen.

Dessutom varierar användningen av stranden stort med årstiderna. De stora utmaningarna med toaletter och nedskräpning som beskrivs på badplatserna gäller främst de soligaste dagarna mitt i sommaren, medan vintern ger en annan lugnare miljö. De varierande behoven över året kan mötas med flexibla och temporära lösningar, såväl sommar som vinter. Flytbryggor, food trucks, tillfälliga toaletter, vuxna på plats. En tidsbegränsad omdirigering av cykel och elsparktrafik eller hastighetsbegränsning skulle kunna ske sommartid. En bastu på hjul, pop-up verksamheter och säsongsbelysning kan förgylla stranden andra perioder.

Året runt

De allra flesta som besöker stranden idag gör det sommartid. Det finns givetvis en hel del personer som nyttjar stranden för bad, naturupplevelser, motion, förskoleverksamhet, pendling med mera året om – men det finns en stor potential att skapa mer platser som lockar året runt och på kvällar. Många förslag har givits, vilket visar att efterfrågan finns. Grillar med tak, julaktiviteter, restauranger som är öppna året om, kallbadhus och bryggor skulle bidra till en vintervänligare plats.

Agenda 2030 och jämlikhet

I utvecklingen av Vätterstranden är det viktigt att skapa platser som är välkomnande och tillgängliga för flickor, pojkar, kvinnor, män och icke-binära personer i olika åldrar med olika funktionsvariationer – på så vis kommer attraktiviteten och användbarheten öka för alla.

Balans mellan bevara och utveckla

Dialogen har varit framåtblickande i sin karaktär och många idéer till utveckling har samlats in. Det är viktigt att komma ihåg att många av platserna uppskattas för sina naturvärden och utsikten och i somliga fall behöver just det förstärkas. Därtill finner vi att en mängd användare är rätt nöjda som det är. Det gäller såväl barn som leker i vattenbrynet och klättrar i träden, som vuxna som njuter av platsens utsikt, lugn och natur året om. En del betonar att det är viktigt att vara rädd om stranden och inte utveckla för mycket.

6 Guide till fördjupning och källor

Här presenteras vilken data som finns tillgänglig som rör dialogen och utveckling av Vätterstranden.

- **Enkäter** om Vätterstranden. Sex enkäter totalt, en om respektive plats. För dig som vill få en överblick eller fördjupa dig i en viss fråga eller målgrupp som besvarat enkäten. Det finns frisvar som erbjuder en fördjupning i många av svarsalternativen och en förståelse för behov i olika målgrupper, varför exempelvis wc, dusch, omklädning och vatten är så efterfrågat som förbättring samt många förslag och idéer till förbättring och utveckling. *6 st excelfiler daterade 20210901 med alla svar presenterade.*
- **Sammanställning av enkäter, kvantitativ analys.** Dokumentet Hela stranden kvantitativ analys innehåller frågor och svar, data och tabeller för alla sex platser samt översikt för hela stranden. *Hela stranden kvantitativ analys, PDF.*
- **Platsdialog.** Här ställdes frågan Hur kan x-platsen blir bättre för målgrupperna: x, y, z och å. Många konkreta idéer till förbättring för olika målgrupper. Barnperspektiv och jämställdhet i fokus, men även förbättringar för ”alla”. *Inkomna idéer i platsdialogen finns tillgänglig i Platsdialog, excel-fil.*
- **Riktade dialoger.** Insikter om olika målgrupper som riktade dialoger har genomförts med finns i *Sammanställning Riktade dialoger, PDF.*
- Det har även inkommit förslag på egna initiativ, direkt till kommunen.

Data och dokumentation finns samlat hos Jönköpings kommun under diarienummer Stbn/2021:383.

7 Avslutning

Tack till alla som har engagerat sig! Tusentals är de som har lagt sin tid, tanke och kreativitet på att komma med förbättringsförslag och dela med sig av tankeväckande och personliga upplevelser. Det har lett till en bred förståelse för strandens olika karaktär och utvecklingspotential som nu ska förvaltas och tas vidare in i nästa fas av utvecklingsarbetet.

Frågorna i enkäterna

Frågor om dig
Vad är ditt kön?
Hur gammal är du?
Var är du född?
Var bor du?
Har du någon funktionsnedsättning?
När besöker du eller rör dig på xx? Välj det som stämmer bäst.
Vad tycker du?
Vilken är din främsta upplevelse när du vistas på xx? Välj max 2 alternativ.
Vad gillar du mest med xx idag? Välj max 3 alternativ.
Beskriv vad, om du vill
Vad tycker du är viktigast att förbättra på xx? Välj max 3 alternativ.
Beskriv vad, om du vill
Jag vill också säga att:

Svarsalternativen var olika för de olika platserna, och framgår i resultatredovisningen. En översikt av alla svarsalternativ per plats och fråga finns i dokumentet Hela stranden kvantitativ analys.